

MOTERIS



Nr. 4 (5)
Spalis - Gruodis

T U R I N Y S

Mielosios	1
Moteryų apaštalavimo pareiga. Kun. V. Pikturna	1
Juostos senovės Lietuvoje. A. Tamošaitienė	3
Ką moteris norėtų matyti šių dienų name. Arch. Edm. Arbas-Arbačiauskas	5
Liaudies daina	6
Vardinių dovana. Elzė Rataiskienė	7
Motina ir duktė. L. Miežinienė	8
Erotinės meilės dvasingumas. Kun. Alfonsas Grauslys	9
Burnos higiena. A. Užupienė	12
Ar mūsų vaikai tiki Kalėdų seneliu? S. Stasienė	13
Kas nemylė Kalėdų! S. P.	14
Karaliai ir šventieji /eil./ Elena Tumienė	14
Kalėdų dovanos. S. P.	15
Moteryų organizacijos Lietuvoje. K. Keblinskienė	15
Mergaičių kertelė	16
Prieš dvidešimt metų. M. F. Y-nė	17
Literatūra ir auklėjimas	18
Moterys plačiame pasaulyje	19
Moterys ir politika. J. Ambraziejienė	21
Apie vyrus ir moteris	22
Mados	22
Mūsų moterys	23
Apžvalga	24
"Laurų vainikas" /eil./ Aguona	25
Šeiminkams	26
Filmas	27
Apie testamentą sudarymo reikalingumą. J. Ambraziejienė	27
Pašto dėžutė	28
Tarp mūsų kalbant	viršelio 3 psl.
"Moters" 1-4 nr. turinys	viršelio 3 psl.

"MOTERS" REDAKCINĖ TALKA

Kanadoje, Toronte — P. Abromaitienė, B. Pabedinskienė, F. M. Yokubynienė, gyd. A. Užupienė, I. Matusevičiūtė (liet. kalba), Z. Daugvainienė (korektūros).

A. Tamošaitienė, Kingston;

Sesuo M. Felicija, Montreal;

Dr. A. Šidlauskaitė ir Dr. M. Ramūnienė, Ottawa.

JAV valstybės: Chicagoje — D. Augienė, Dr. O. Labanauskaitė, S. Semėnienė, F. Manelienė, A. Rugytė;

New Yorke — M. Galdikienė, S. Narkeliūnaitė, Nelė Mazalaitė;

Clevelande — L. Gailušienė, Dr. M. Žilinskienė;

Los Angeles — E. Tumienė;

New Jersey — K. Grigaitytė - Graudušienė;

Birminghame — Alė Rūta - Arbačiauskienė.

Kolumbija — A. Dubauskienė.

Redakcinę Talką sudaro:

- "Moterys" telpiančių skyrių organizatorės;
- Bendradarbių duodančios metuose ne mažiau dviejų vertingų straipsnių, originalios kūrybos, vertimų, apžvalginės medžiagos iš lietuviškojo gyvenimo, bei pasaulinių įvairenybių ir t.t.
- Aktyviai pasireiškiančios korespondentės bei foto korespondentės.

"MOTERIS"

LIETUVIŲ MOTERŲ
ŽURNALAS

Nr. 4 /5/

Leidžia
KANADOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
MOTERŲ DRAUGIJA.
leidžiamas kas trys mėnesiai.

Redaguoja
STASĖ PRAPUOLENYTĖ

Red. sekretorė
JANINA AMBRAZIEJENĖ.

Administratorė
BRONĖ PABEDINSKIENĖ

Viršelis ir vinjetės
dail. H. J. ŽMUIDZINIENĖS.

Redakcijos adresas:
941A Dundas St. West, Toronto, Ont.

Administracijos adresas:
46 Delaware Ave., Toronto, Ont.

Spaudė "Žiburių" Spaudos Bendrovė,
Toronto, Ont.

KAINA 75 centai
Prenumerata metams \$2.50

"MOTERIS"

A QUARTERLY
LITHUANIAN WOMEN'S
MAGAZINE.

Published by the executive of the
Lithuanian Catholic Women's
Association.

1956 Autumn issue.

Printed by "The Lights" Printing &
Publishing Co. Ltd. in Toronto.

Price 75c

Europos gydytojas

Dr. N. Skaab

Dantistas

3 Barnesdale Ave. S.

Telefonas LI. 4-6405

HAMILTON, ONT.

Audykla JUOSTA

Sav. Kazys Prišmantas

1805 West 46 Street
Chicago 9, Ill.

Telef.: LAfayette 3-3085

Gamina juostas, takelius, pa-
galves, juosteles vardinių,
gimimo ir kitų progų dova-
noms.

VIRŠELYJE: Mozaikinės grindys (frag-
mentas) šv. Kryžiaus bažnyčioje Či-
kagoje. Bronė Jameikienė.



Mielosios

Kun. VYTAUTAS PIKTURNA

Moterų apaštalavimo pareiga

Su šiuo numeriu užbaigiame pirmuosius metus. Tai pasakutinė plytelė pirmame laipte. Daug minčių kyla peržvelgus šitą pradinį statybos darbą. Daug pasilenkusių ant jo veidų, daug porų darbščių rankų. Visoms šia proga tariame ačiū.

Toms, kurios dirbo daug ir atsidėję talkindamos įvairiausiais būdais, toms, kurios puošė žurnalo puslapius savo gražinės kūrybos perlais bei meno darbais, toms ir tiems, kurie/rios turtino mūsų mintis savomis, gražiai paruoštų straipsnių pavidale, toms, kurios rišo mus vienas su kitomis laiškais, bei korespondencijomis.

Entuzijastingoms bendradarbėms iš Čikagos, Niujorko, Clevelando, Kingstono, Otavos, Toronto ir kitų miestų. Bendradarbėms iš Europos, Australijos ir Pietų Amerikos. Jų pavardės ir duoklę pristatys jums pridėtas šiame numeryje turinys.

Taip pat ir tiems, kurie atliko technišką darbą spaustuvėje, ne moteriškomis rankomis, bet lygiai rūpestingai ir ekspertystiai.

Daug moralinės paramos esame patyrę iš visų pusių, daug padėsinančių atsiliepimų iš vis augančios skaitytojų šeimos. Dėl šių su viltimi pradėsime mūryti antrąjį laiptą. Kas žino — ar jais neatlips laiko bėgyje skaitytojos ir bendradarbės ir iš tėvų šalelės...

Redakcija.

★

Nuoširdžiai dėkojame už iki šiol mums teiktą paramą ir maloniai kviečiame pratęsti "Moters" prenumeratą sekantiems metams.

Skaitlingo mūsų skaitytojų būrio entuziastingas palaikymas ir mūsų bendradarbių pasišventimas įgalino mus sumažinti žurnalo kainą iki \$2.50 metams. Deja, nesame dar tiek pajėgios, kad galėtume mūsų "Moterį" dažniau leisti, negu keturis kartus metuose. Tikimės, kad sumažinta kaina palengvins žurnalo užsiprenumeravimą ir dar padidins mūsų gražų skaitytojų būrį. Tas savo keliu gali sudaryti ateityje galimybę padažninti žurnalą.

Didelė administracijos padėka priklauso mūsų platintojams, parodžiusiems tiek daug gražios iniciatyvos ir gerų norų platinant "Moterį". Laukiame ir toliau mielų mūsų platintojų rūpestčio žurnalui.

Dėkodamos už parodytą didelį dėmesį ir palankumą ir tikėdamos dar daug metų turėti Jus savo skaitytojų ir platintojų tarpe siunčiame mūsų širdingus sveikinimus ir linkėjimus.

B. Pabedinskienė, administratorė.

Gyvenime dažnai girdime klausimą: "Kodėl moterys negali būti kunigais?" Tiesa, galią teikti sakramentines malones Išganytojas davė tik vyrams, tačiau kitas kunigystės pareigas — skleisti tikėjimą, dorą ir meilę — turi ne tik vyrai, bet ir moterys. Vadinasi, moteris, kad ir negali teikti sakramentų, tačiau gali dirbti kunigišką darbą. Dar daugiau: ne tik gali, bet **privalo**. Juk Išganytojas ne vien tik apaštalams, bet visiems savo sekėjams įsakė: "Eikite ir mokykite visas tautas..." O šv. Petras, rašydamas ganytojinį laišką tikintiesiems (vyrams ir moterims), sako: "Jūs esate išrinkta giminė, karališkoji kunigystė, šventa tauta, išgytieji žmonės, kad skelbtumėt dorybes to, kurs pašaukė jus iš tamsybės į savo įstatymų šviesą". Vadinasi, **visi**, ne vien tik kunigai, bet **visi** — vyrai ir moterys — turi skiepyti ir auginti dieviško gyvenimo atžalas. Jei Kristus yra pasaulio šviesa, tai reikia, kad ją pastebėtų ir tie, kurie dar jos nemato. Jei evangelija yra išganyimo mokslas, tai reikia, kad visi ją pažintų. "Kas gėdytųsi manęs ar mano žodžių, to gėdysis Dievo Sūnus, kada ateis teisti pasaulio", — sako Kristus.

Taigi, apaštalavimo pareiga yra labai svarbi. Ypač svarbi dabar, kada naujoviška pagonybė tapo akiplėšiška, persekiojanti tikėjimą ir žudanti tikinčiuosius. Todėl būtų nusikaltimas, jei tylėtų tie, kurie išpažįsta tiesą; nusikalstų, jei lauktų rankas sudėję ir leistų išgalėti blogiui. Pikto grėsmė yra visuotinė, dėl to ir gerųjų žmonių atsakymas turi būti visuotinas bei vispusiškas. Šiuo metu visi turi nešti meilę ten, kur klesti neapykanta, turi teikti atlaidumą, — kur yra neteisybė, duoti vilties, — kur yra nusiminimas, nešti šviesą, — kur viešpatauja tamsa, duoti džiaugsmo, — kur yra liūdesys, nešti taiką, — kur kėrojas nesantaika. Tai ne tik kunigų, bet visų, o tuo pačiu ir moterų, pašaukimas bei pareiga.

Apaštalavimo dirva ir priemonės

Katalikių moterų veikimo uždavinius išryškino Šventasis Tėvas popiežius Pijus XII, kalbėdamas katalikių moterų atstovėms. Savo kalboje Šventasis Tėvas sakė: "Jūsų pareiga atstatyti visuomenės gyvenimo krikščioniškuosius pagrindus, sugrąžinti evangelijai pridaramą pagarbą bei vertę, įkvėpti vedusiems pareigingumą ir sąžinės jautrumą, visuose bendruomenės sluogsiuose sustiprinti pagarbą autoritetui ir tvarkai, gerbti asmens teises bei pareigas".

Gi priemonės tam tikslui atsiekti nurodė Lietuvos Katalikių Draugijos konferencija, įvykusi Kaune prieš šį paskutinįjį karą. Štai maža ištrauka iš anuo metu konferencijos priimtų rezoliucijų: "Konferencija ragina žadinti tikėjimą tiek šeimoje, tiek visuomenėje, tiek visose gyvenimo srityse; ragina nešti į šeimos ir visuomenės gyvenimą krikščioniškas dorybes, būtent: kantrumą, gailestingumą, pasiaukojimą ir ištvermę; skatina griežčiausiai vengti krikščioniškoms dorybėms priešingų nusižengimų: barnių, keršto, negražių kalbų, neteisybių; ypatingas dėmesys kreiptinas į jaunuomenės religinį bei dorinį auklėjimą, raginant priklausyti katalikiškoms organizacijoms, skaityti katalikišką spaudą".

Taigi, norint pataisyti ir pašventinti visuomenę, pirmiausia reikia pašventinti šeimą. **Gi šeimos šventumas daugiausia priklauso nuo moters.** Neveltui vokiečiai turi priežodį: "Šeimos namus stato moterys". Bet taip pat atsimintini Patarlių knygos žodžiai Šventame Rašte: "Išmintinga moteris namus stato, o neišmintinga savo rankomis juos griauja". Nuo moters daug kas priklauso. Juk ji yra, galima sakyti, **tobuliasis Dievo tvarinys.** Tobuliasis, nes pats paskutinis. Pasaulį Dievas tvėrė per šešias dienas. Šeštą dieną sutvėrė žmogų. Pirmiausia su-

tvėrė Adomą. Jį sutvėrė iš žemės. Gi pačiame gale, išgirdęs Adomo skundą, kad vienam gyventi net ir Rojuje yra negerai, Dievas iš Adomo kaulo sutvėrė moterį. Taigi, moteris yra paskutinis Dievo kūrinys, sutvertas ne iš žemės molio, bet iš Adomo, iš Dievo paveikslo ir panašumo, tad ji yra tobuliausias Dievo kūrinys. Ir iš tikrųjų jei moteris yra tvarkinga, jei ji darbšti, kukli ir blaivi, tai tikrai ji tobuliausias Dievo vaikas. Bet jei ji neturi minėtų dorybių, tai ji gali būti baisesnė už patį nelabąjį. Ta tiesa gražiai išreikšta lietuviškoje pasakoje, kur pasakojama, kaip velnias gundė vyrą. Šetonas, negalėdamas jo sugundyti, kreipėsi į moterį, prašydamas pagalbos. Už patarnavimą velnias žadėjo gražius batukus. Moteris sutiko ir, velnio džiaugsmui, sugundė vyrą. Bet šetonas, atiduodamas moteriškai žadėtą atlyginimą, batukus padavė ne tiesiog į rankas, bet užkabinęs ant ilgos lazdos. Mat, ir pats nelabasis bijojo prie tos moters prisiartinti... Nekukli moteris yra visokio pikto šaltinis. Todėl norint pašventinti šeimą, moteris turi būti kukli. Kukli elgesiu, žodžiu ir apsirengimu.

"Išmintinga moteris stato namus"... Namus stato pasišventimu ir darbštumu. Kur moteris tinginė, apsileidusi, ten ir geras vyro uždarbis nueina niekais. Jei moteris nori, kad vyras mylėtų namus, o ne saliūną, tai ji turi stengtis ir žiūrėti, kad namuose būtų tvarka ir švara. Būdamas švari, darbšti ir tvarkinga, bus geriausia vyro bendrininkė. Tik reikia žiūrėti, kad ji nepradėtų per daug "bosauti". O juk nemažai tokių šeimų Amerikoje, kur namų "bosas" yra moteris. Ji vyrui neleidžia nė prasižioti, prie kitų jį vadina neišmanėliu, nepasitarusi su juo praleidžia visą vyro uždarbį. Tokia moteris, turbūt, nežino Lietuvos kaimo patyrimo, išreikšto priežodžiu: "Kai gaidys tyli, o višta pradeda giedoti, tai namuose bus nelaimė". Tokį vištgaidį pati šeimnininkė kuo greičiausiai gaudydavo, už kampo jam galvą nukirsdavo ir laukan išmėsdavo. "Aš noriu, kad jūs žinotumėt, jog vyras yra moters galva, ir Kristus yra vyro galva, ir Kristaus galva yra Dievas", rašo šv. Paulius (I laiške Korintiečiams, XI perskyrime).

Dažna moteris skundžiasi: "Manasis vyras labai "škaradnas" senis... Bamba vis ir bamba... Prie visokių niekų kabinėjasi..." Tokiai moteriai norėčiau pakartoti šv. Vincento patarimą. Savo vyru besiskundžiančiai moteriškai šv. Vincentas liepė nueiti į vienuolyną ir paprašyti šulinio vandens. "Kiekvieną kartą, kada tik vyras pradės bambėti, o tu imsi širsti ir norėsi jam atsikirsti, tuojau pat imk iš vienuolyno šulinio gauto vandens gurkšnį ir laikyk burnoje tol, kol pereis tau pyktis". Moteris paklausė patarimo ir stebėjosi vandens stebuklingumu...

Panašiai turėtų elgtis dauguma moterų... Patylėk prieš bambeklį vyrą, tai namuose turėsi daugiau ramybės ir taikos...

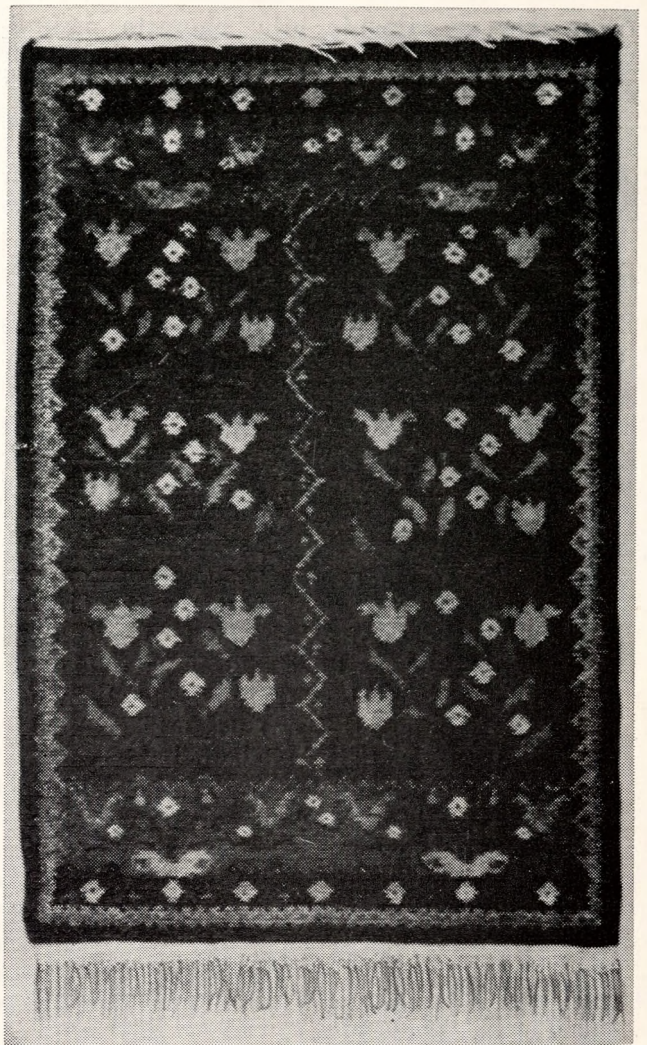
Vyskupas V. Brizgys.

HUMORAS IR SARKAZMAS gali būti ir labai geras, jeigu jis nukreiptas bendrai prieš ydas, silpnybes, bet vardiniai neužgaulioja nė vieno asmens nė vienos asmenų grupės. Ir tokios rūšies humoro bei sarkazmo yra dabar, praeityje yra juo pasižymėję kaikurie Britų, Rusų, Prancūzų rašytojai. Tačiau kai žodis yra taikomas pavardintam ar lengvai atspėjamam asmeniui, šeimai, tai yra jau ne silpnybių pajukimas, o asmens ar šeimos pažeminimas. To nevalia daryti nei teisėjui teismo salėje, nei rašytojui spaudoje nei kalbėtojui per radiją ar pokalbius. Toks elgesys yra neteisingas, nepadorus ir giliai nekrikščioniškas. To nevengiantis asmuo išduoda, kad neturi pagarbos ir meilės žmogui kaip žmogui, o tą meilę kiekvienam iš mūsų įsako ir prigimtis ir Evangelijos įstatymas.

Norint pašventinti visuomenę, ypatingą dėmesį reikia kreipti į jaunuomenę. Ta tema kalbant, norisi jums priminti Mainco vyskupo Emanuelio Kettlerio žodžius: "Paprastai Bažnyčios reikalus Dievas aprūpina per vyskopus ir kunigus. Bet gali ateiti neįprasti laikai, kada šeimai teks perimti beveik visas kunigystės pareigas. Tad jau dabar pagalvokite, ar kartais ne per mažai remiate kunigo darbą". Iš tikrųjų, normaliais laikais mokykloje vaikai gauna ne tik bendrąjį išsilavinimą, bet ir religinį auklėjimą. Bet šiuo metu bolševizmo pavergtuose kraštuose varoma priešreliginė propaganda. Mokyklose nėra religinio auklėjimo. Ten viskas daroma, kad tik išplėsti tikėjimą iš jaunimo galvos ir širdies. Tokiu būdu religiniu auklėjimu turi rūpintis šeima, nes kunigui neįmanoma prieiti prie vaikų. O net ir **Jungtinėse Amerikos Valstybėse viešasis mokyklas lanką vaikai negauna religinio auklėjimo.** Čia patys tėvai turi mokinti vaikus religijos tiesų, turi žiūrėti, kad jie lankytų tikėjimo pamokas parapijos bažnyčiose. Bet vien tik to nepakanka. Juk visiems aišku, kad neužtenka vaikus išmokyti tikėjimo tiesų. Svarbu yra iš mažens juos įpratinti gyventi, kaip tikėjimas reikalauja. Jei vaikai nematys savo tėvų einant į bažnyčią, nematys jų priimančių sakramentus, tai veltui jis lankys tikybos pamokas, dėstomas kunigo ar seselių vienuolių.

Vaikas gyvenime laikosi tik to, ko jis išmoksta namuose, į ką jis iš mažens būna įpratintas savo tėvo ir motinos. Todėl tėvai, ypač motinos, kiekvieną sekmadienį turi eiti su vaikais bažnyčion, dažnai turi naudotis sakramentais, kasdieną turi drauge su jais melstis, turi daboti, kad būtų kalbami poteriai rytą ir vakare, prieš valgį ir pavalgį. Taip pat svarbu įpratinti vaikus vertinti tėvo ir motinos palaiminimą, taip, kaip jis buvo vertinamas seniau Lietuvoje. Todėl motina teipranta laiminti vaikus, ilgesniam laikui išvažiuojančius iš namų. **Būtina į lietuviškas šeimas gražinti tėvų palaiminimą prieš jungtuves.** Čia Amerikoje tiek daug nesugyvenančių šeimų, tiek daug išsiskyrimų, nes vaikai jungiasi tėvų nesiklausdami, tuokiasi be motinos palaiminimo.

Kad motinai būtų lengviau vaikus religingai auklėti, svarbu namuose užlaikyti religinius papročius. Visa namų aplinka turi būti persunkta religine nuotaika. Užtat svarbu, kad kiekvienuose namuose būtų kryžius, švento vandens indelis, netrūktų religinių paveikslų. Taip pat svarbu, kad didesnėms šventėms ruošūsi visa šeima bendrai. **Prieš Kalėdas vaikai tegul stato prakartėlę,** o gegužės mėnesį tegul puošia Mergelės Marijos paveikslą ar statulėlę. Iš mažens vaikams daugiau pasakoti apie Kristaus užgimimą, o ne apie Kalėdų senį, daugiau kalbėti apie kenčiantį ir prisikėlusį Išganytoją, o ne apie Vėlykų kiškį ar Vėlykų bobutę.



A. Tamošaitienė.

Sieninis kilimas "Tulpės".

A. TAMOŠAITIENĖ

Juostos senovės Lietuvoje

Senovėje jaunos mergaitės, merginos, moterys ir senutės buvo didelės juostų audėjos. Mergaitės džiaugdavosi išaustų juostų vis naujais raštais ir kitiems suteikdavo džiaugsmo jas padovanodamos. Juostos buvo krikšto ir vestuvių svarbiausios dovanos. Pabroliai persijuosdavo per vestuves dovanotas pamergių juostas. Einant prie Pirmosios Komunijos mergaičių ir berniukų rūbelius perjuosdavo juostomis. Į krikštą nešamą kūdikį perjuosdavo krikšto motinos austą juosta. Visais iškilmingais momentais būdavo puošiamasi juostomis.

Manoma, kad seniausias raštuotas audinys ir yra juosta. Seniausiais laikais, priešistorinėje gaidynėje, jau žmonės pasigamindavo sau drabužius, kurie pradžioje yra buvę labai paprasti, iš lininių,

kanapinių ar vilninių gijų, paprasto pasiuvimo, kaip paprasti marškiniai, sujuosti juosta. Ir tokiems drabužiams sujuosti pradėta pinti, vyti ir austi juostas. Kad taip yra buvę Lietuvoje, liudija dar neseniai išnykę “trinyčiai” Aukštaitijoje. “Trinyčiai” tai baltos drobinės kelnės ir viršų jų ilgi drobiniai marškiniai, sujuosti juosta. Iš to matome, kad juostos yra tikrai mūsų liaudies drabužių dalis ir sykiu seniausias kultūros reiškinys.

Senovėje lietuvis juostų prisiausdavo įvairių ir įvairiems reikalams. Kraičių skryniose randama nuo siauriausių iki plačiausių juostų. Juosta visais laikais, pats gražiausias tautinių drabužių papuošalas. Iš juostų rangomi žemaitiški rangiai, lankstomi vilniečių dantukai, klostomi klaipėdiečių klosteliai, sudėstomi — sulankstomi dzūkių, zanavykių ir kapsių mergaičių galvos papuošalai. Iš austų juostų siuvamos biržiečių moterų galvos dangai kepuraitės, iš siaurų juostelių klostomi pabriuvėliai. Dzūkės juostomis ir juostelėmis puošia kiklikus — liemenėles, aukštaitės juostelėmis suvarsto liemenes. Siaurutėmis juostelėmis surišami zanavykių marškinių rankogaliai. Audžiami kaklaryšiai — juostelės vyrų tautiniams marškiniams. Senais laikais siauromis juostelėmis parišdavo kojines, kurias vadindavo “keliaraiščiais”, dar ir dabar jie prie vyrų tautinių kojinių dėvimi. Juosteles naudodavo skrybėlių raiščiams, sijonų ir prijuosčių juosmenims, kaspinams, kutų pakraščiams, lauknešėliams surišti, dovanoms perrišti. Juosta visuomet pasilieka tam tikra rūbo dalimi ir sykiu puošia patį drabužį.

Juostų raštai. Juostose raštai grafiški, geometriški, nors primityvūs jie, bet juos kaitaliojant gaunama vis naujų variacijų. Juostų raštus pajvairina gausus jų spalvingumas. Kad juostos Lietuvoje senovėje turėjo didelės reikšmės liudija šimtai variantų paprasčiausio — primityviausio rašto. Kartais stebimės iš kur toks įvairumas ir gausumas juostų raštų? Tie visi įvairumai ir gausumas raštų per ilgą laiką ir per ilgus šimtmečius susidarė. Nes audžiant juostas labai lengva jų raštus tobulinti, kaitalioti ir juos gražinti. Kai tenka stebėti senovines ilgas juostas, ten matosi, kad pradžioje audėja užaudė įžanginį raštą, sekantį raštą jau pradėjo keisti, kol gavo naują ir gražesnę rašto variantą.

Dr. J. Basanavičius apie “tautođailę” IV-je

lietuvių dailės parodoje rašo: “**pasistebėjimo yra vertas lietuvių gabumas visokias kombinacijas vieną su kitais raštų sujungime išrandant ir jas, sakyčiau, tobulinant, ne tik iš technikos pusės, bet ir spalvose, kurios niekada neižeidžia akių**”.

Juostų audėjos raštų pagrindines formas nuolat tobulino, ieškojo naujų variantų, didindamos raštų įvairumą, daugindamos spalvingumą, tai buvo ne mechaniskas audimas, bet kūryba. Tai buvo didelės pastangos suteikti juostoms kuo didesnės reikšmės. O žmonės mėgsta gražinti ir turtinti tik tai, kas būna gyvenime reikšminga. Todėl mūsų juostos ir šandie yra daugiau apeiginės ir tradicinis audeklas, negu praktinės reikšmės.

Juostų rūšys. Lietuvoje audžiamos ir pinamos juostos suskirstomos į 6 grupes: beraštės, austinės, pintinės, vytinės, rinktinės ir kaišytinės.

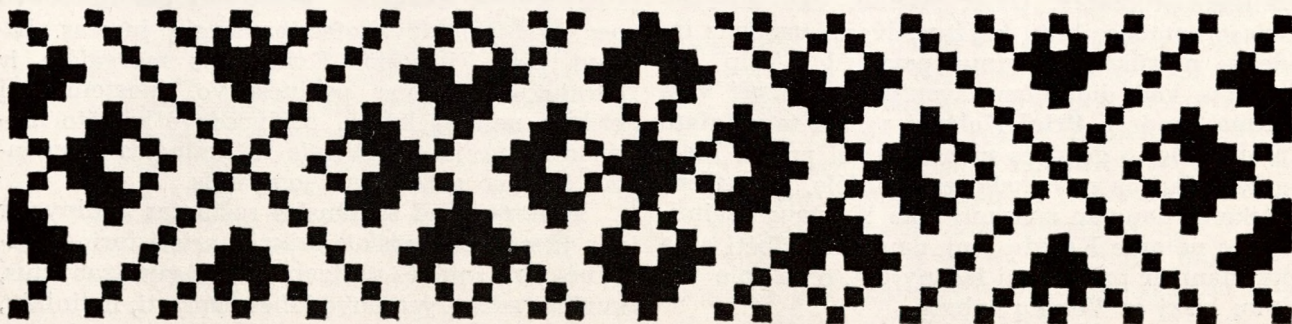
Beraštės — dvinytai ir ripsu audžiamos juostelės taikomos daugiausia raiščiams, prijuosčių ir sijonų juosmenims, yra pajvairinamos dryžiais, slenksteliais, dantukais, kurie gaunami įmetant į metmenis spalvotus dryžius.

Austinės juostos. Plačiausios ir spalvingiausios yra austinės juostos. Jos audžiamos staklėse, per keturias nytis pluoštelio, dviejų, trijų ir keturių dalių raštais. Juostų galuose įrišami — įaudžiami puošnūs ir ilgi kutai. Šias juostas juosiamasi per liemenį, drabužiams persijuosti, arba jomis suvystydavo vaikus.

Pintinės juostos. Aukštaitijoje vyrai ir moterys juosėjo pintinėmis juostomis. Pintinės juostos pinamos iš vienos rūšies, bet daugelio spalvų siūlų, kuriuos tarp savęs pindami, gauna kartu metmenis ir ataudus. Pynimo būdų daug, bet dažniausiai būdavo pinama pajstrižai — dvinytai, ruoželiu ir vytiniu būdu. Pintinėse juostose raštų nėra; išpinami tik pajstriži dryžiai, trikampiai, rombai. Juostos gražumas gaunamas, kaip pavyksta suderinti spalvas, dryžius.

Vytinės juostos vejamos — audžiamos keturkampių lentelių pagalba. Vejamos iš lininių arba vilninių siūlų, vienodo storumo. Vejama iš dviejų spalvų ties ta vieta, kur norima gauti raštą, bet juosta gali būti nuvyta iš trijų, keturių ir daugiau spalvų.

Rinktinės juostos. Senovėje įvairiausiais raštais ir įvairių platumų rinktinės juostos buvo



Ką moteris norėtų matyti šių dienų name

Ne vienai namų šeimininkei kyla klausimas: kokie bus gyvenami namai ateityje, jei tokiu dideliu tempu ateina nauji išradimai namų apyvokoj, technologinėse medžiagose ir jų statyboje? Palyginę su praeitimi, rasime didelių patobulinimų, bet namų konstrukcijoje — ne per daugiausia. Išvada: ateityje namai nesikeis revoliuciniai staigiai. Pasikeitimai namų statyboje vystysis palengva ir palaipsniui.

Kokius reikalavimus turėtų patenkinti šių dienų ar netolimos ateities namas?

Moterų Kongresas, įvykęs Vašingtone, dalyvaujant 103 delegatėms iš visos Amerikos, šeimyninių namų statybos klausimu pasakė štai ką.

Televizijos atsiradimas padaręs įtakos į gyvenimo tvarką, grąžindamas šeimą į namus. Uždarbiai didesni, galima turėti daugiau patogumų ir daugiau laiko skirti individualiniams pomėgiams. Šeimos susibūrimas namuose padaro motinai - namų šeimininkei daugiau darbo.

Techniniai ir ekonominiai pasikeitimai veikia gyvenimo būdą. Moters pageidavimu, jos pastogė turėtų būti lanksti darbininiams ir ateities pasikeitimams. Moterų Kongresas nedavė recepto namų išplanavimui, nepasiūlė standartinio tipo. Tai ir neįmanoma, dėl skirtingų šalies topografinių bei klimatinų sąlygų, ir nebūtų racionalu. Jos pageidavo laisvės individualiai iniciatyvai pasireikšti.

Moteris pageidauja geriau išplanuoto namo, su apvaldytomis pagal paskirtį erdvėmis, mecha-

audžiamos visoje Lietuvoje. Rinktinėmis juostoms imami dviejų rūšių siūlai: vieni pagrindui, kiti — raštui. Pagrindui - dugnui, dvinytiškam pynimui, imami lininiai, vėliau medvilniniai siūlai, o raštui dažniausiai vilnonės gijos. storiiau verptos ir suktos. Rinktinis raštas gaunamas beaudžiant, kai iškeliami reikalingi rašto siūlai, į juostos paviršių, o kiti nuleidžiami į apačią ir kaikurie paliekami savo vietose ir peraudžiamas atauda siūlas. Rinktinės siauros juostelės būdavo audžiamos iš vien lininių arba žičkinų siūlų. Juostų platumas skaičiuojamas pagal rašto siūlus.

Kaišytinės juostos audžiamos plačios, vidutinio platumo, bet jų nerandama visai siaurų. Kaišytinių juostų yra paprastų ir labai sudėtingų raštų. Čia kiekviena rašto dalelė gali būti kaišoma vis kitokiu raštu ir kitokiomis spalvomis. Kaišytinių juostų pakraščiais eina spalvoti dryžiai. Tarp iškaišytų raštų užaudžiami skersiniai dryžiai, kad juostą sulangavus. Bet dažniausiai būna raštai be skersinių dryžių.



Rinktinė juosta

ninių patogumų sąskaiton. Jos norėtų geriau numatyti vietą mechaniniams įrengimams, kuriuos galėtų vėliau, kai biudžetas leis, pačios pasirinkusios, instaliuoti.

Kas svarbiausia ir įdomiausia, kad šeimos namas būtų atspindys visos šeimos bendro charakterio ir suteiktų jaukumo, malonumo ir patogumo kaip visai šeimos grupei, taip ir atskiram individui.

Namas turėtų būti padalintas į dvi grupes: ramią ir triukšmingą, atskirtas tiksliai izoliacinėmis medžiagomis. Aktyviojoje erdvėje šeima galėtų būti kartu, ramiojoje — bent po mažą kampeį vietos kiekvienam šeimos individui atskirai. Be minėtų dviejų grupių pageidautina erdvė ir bendram šeimos malonumui, atitraukiančiam nuo kasdieninės namų rutinos: maisto gaminimo, vaikų priežiūros, ligonių slaugymo ir šimto kitų darbų. Motina didžiausią dienos dalį praleidžia virtuvėje; bet tuo pačiu metu ji gali ir privalo būti su savo šeima. Iš čia kyla reikalas turėti erdvę (šeimos kambarį) netoliese, kad motina galėtų sekti, tiesiog iš virtuvės, beždiančius vaikus.



Aleksandros Vitkauskaitės - Merker portretas, tapytas dail. John Carroll.

Metropolitan Museum of Art in New York nuosavybė

Šeimos kambario paskirtis gali būti įvairi. Priklauso nuo geografinės padėties ir nuo šeimos materialinių išgalių turėti atskirą kambarį. Tai paprasčiausios formos erdvė, netoli virtuvės, kur šeima gali turėti kartu bendrus užkandžius. Motinos prižiūrimi vaikai būtų netoli, taip pat, jų žaislai. Ir vyras, grįžęs iš darbo, galėtų su šeima pabuvoti, kol žmona paruoš valgį. Šią erdvę galėtume pavadinti šeimos aktingumo kambariu. Čia galėtų būti vaišinamas ir svečias.

Gyvenamasis kambarys pasidaro mažiau svarbus. Pageidaujama ramybė ir nuošalumas nuo šeimos judėjimo takų. Tai būtų vieta priimti nenumatytus svečius betkuriuo laiku. Erdvė gali būti mažesnė už šeimos kambarį.

Be paradinio įėjimo moteriai pageidautinas ir užpakalinis — juodas įėjimas, su prieškambariu. Čia vaikai po žaidimų, ar suaugusieji po darbo galėtų persirengti savo nešvarius drabužius, palikti nešvarų apavą. Prieškambarį turėtų būti praustuvas ir išvietė. Pageidautina turėti prieškambarį ir prie pagrindinio įėjimo, kur svečiai galėtų palikti savo viršutinius drabužius, šlapius lietsargius ir kita. Iš čia galima būtų pakliūti į gyvenamą kambarį ir miegamuosius, o ne per gyvenamą kambarį susisiekti su visais kitais kambariais. Koridoriai ir prieškambariai šeimininkei lengviau valyti, nei kambariai su baldais.

Skalbykla turėtų būti irgi netoli virtuvės, atskirame kambarėlyje.

Geras kambarių išplanavimas sutaupo moters energiją. Išvengiama varginančio kryžminio lakstymo. Tuo sutaupoma motinos energija, išlaikoma jos gera nuotaika, kuri perduodama vaikams ir grįžusiam iš darbo vyrui.

Moterų pageidaujamas ir atskiras valgomasis kambarys, jei biudžetas leidžia. Valgomajame būtų priimami svečiai ir mokomi vaikai gero elgesio prie stalo.

Dviems mašinoms garažas. Pietinėse valstybėse pakaktų pastogės. Finansiškai neišsigalint, užtektų ir sandėliuko, žolei piauti mašinai ir kitokiems ūkio rakandams susidėti. Moterų Kongresas pasisakė už mažiausiai 3-jų miegamųjų kambarių namą, su vienu pilnu ir pusės vonios kambariais. Taip pat, pakankamu kiekiu spintų drabužiams ir baltiniams susidėti. Turėtų būti numatyta vieta ir knygoms bei žurnalams.

Virtuvę geriausiai nukreipti į kiemo pusę, kad motina galėtų stebėti kieme žaidžiančius vaikus, be to, kad būtų šviesu. Gyvenamas kambarys gali būti nukreiptas ir į šiaurės pusę, nes jis daugiausiai naudojamas vakare; be to, saulė neišdegs baldų, užuolaidų ar kilimo. Kongresas sugestionavo vidaus ir išlaukės harmoningumą. Išorės architektūra turėtų būti paprasta ir kukli, be nereikalingų iškišimų ar apdabinių įvairių įvairiausiomis medžiagomis. Kiekvienas namas turėtų turėti individualumo, ne pagal standartą sukirpta nuobodi eilutė.

Vidaus sienu spalvas moteris pageidauja patį išsirinkti; taip pat ir sklypo apželdinime pageidauja parodyti savo sugebėjimą įsijausti į gamtos spalvas ir tinkamai jas suderinti su savo išsvajotu namu.

Lietuvei moteriai gal būtų papildomas pageidavimas turėti keletą originalių lietuvių dailininkų paveikslų, knygų spintą, užpildytą lietuvių rašytojų veikalais, ir namo išorėje — kelis skoningus lietuviškus architektūrinius motyvus.

Geras gyvenimas nėra matuojamas menkaverčių blizgučių užtektinumu, ar fiziniu palengvinimu, bet tomis vertybėmis, kurios pakeičia žmogaus dvasią.

LIAUDIES DAINA

Ausk, močiute drobeles,
O aš jauna — juosteles,
Kalbin mane bernuželis
Į svetimą šalelę.

Trinka, bilda skrynelės
Trinka, bilda margosios
Gailiai verkė dukterėlė
Nuo močiutės eidama.

Oi, palauki, dukrele,
Oi, palauki jaunoji,
Palūkėki dukterėle
Dvejus, trejus metelius.

Cit, neverki, dukrele,
Cit, neverki jaunoji
Aš tau duosiu, dukterėle,
Raudonųjų uogelių.

Aš nelauksiu, močiute,
Aš nelauksiu, širdele,
Aš nelauksiu, motinėle,
Nė trijų nedėlių.

Man nereikia uogelių,
Man nereikia raudonų
Aš raudona, kaip uogelė
Nuo anytos žodelių.

Vardinių dovana

Žiedais lyg degančiomis grabnyčiomis apsi-kaišę ilsis seni plačiašakiai kaštanai skleisdami aplink stiprų žiedų kvapą. Pats gegužio margu-mas ir žydėjimas; ir saulė, lyg jauna undinė, sup-damasi lengvose debesėlių skarose brenda per mėlyną pavasario dangų.

Atsismaukusi nuo kaktos skarą ir pasistačiu-si šalia didžiulį krepšį sudygusių bulvių ir kibirą vandens, ant slenkščio sėdi Petronė ir skuta bul-vės. Sena ir raukšlėta sudygusių bulvių luoba, storais griežčiais skutama, snigte sninga sterb-lėn. Nežiūri ji nė į kieme žaidžiančius baltapū-kius vaikus, nė į juos bevaikantį didžiulį kudlotą šunį, tik užkritis žilų plaukų kuokštui ant akių, trumpu rankos mostelėjimu greit vėl jį nustu-mia. Kibire bulvių daugėja, vanduo jau pilasi per viršų.

— Senos jau bulvės, nebeskanios, bus tarkai-niams ar blynams. Ar čia seniai nukasė, kaip auksą parvežė iš laukų. Ir gardumas buvo: to-kios miltingos, suverdančios. O jau, mat, ir su-dygę biauzybės ir suvytę... — Dingteli Petronei širdin: juk rytoj jos vardadienis! Paseno, suvy-to, kaip tos bulvės, ir ji pati O buvo juk mergi-na, kaip liepa, žydėte žydėjo; devynių parapijų bernai sparną rėždavo aplink.

... Štai Šilų dvare tarnauja abu su Joniu. Jo-nis ūkvedžiu, Petronėlė — virėja. Ir dienų gra-žumas: vėversiai tik gieda vyniodamiesi mėly-noj padangėj, o pavasaris pačiame žydėjime ir gražume. — Petronėlės vardadienis poryt, — šnibždasi tarpusavy mergos, tardamosios apvai-nikuoti jos kamaros duris. O dovanos jau iš va-karo ima plaukti. Ir pati šemininkė niekada ne-pamiršta savo apsukriosios virėjos: žiūrėk — kokią batisto bliuskutę ar pačios austą marga-raštį sijoną, sykį net kurpaites tokias puikias su sagtimi padovanojo, kurias Petronėlė tik šliū-ban eidama apsiauti žadėjo. Anksti rytą su sau-le suklega visa šeimyna prie jos kamaros ir ima dainuoti ir versti duris tol, kol neįsileidžia vi-dun. Su mergomis išsibučiuoja, o bernai sugriebę lyg plunksną ima mėtyti į viršų linkėdami il-giausių metų. Per pusryčius būna gyvos kalbos, juokai. Šeimininkas erzina Petronėlę, kada gi pagaliau ji pasirinkianti vieną iš būrio ir ati-duosianti jam savo širdį ir vainikėlį... Bernai šnairuoja į Jonį, kiekvienas spėja jį būsiant tuo pasirinktuoju. O vardavininkė, kur buvus, kur nebuvus, vis meta vogčiomis žvilgsnį į degančias Jonio akis, kurios netyčia užkluptos dar labiau sublizga lyg sakydamos: — Aš tave myliu ir niekam kitam tavęs neatiduosiu! Po pusryčių, visiems skirstantis prie darbo, nužiūrėjęs Petro-

nėlę vieną, išėlina tyliai Jonis ir griebęs stipriai glėbin išbučiuoja degančius skruostus ir išsprau-džia į rankas dailiai baltame popieriuje suvy-niotą ryšulėlį. Petronėlė išraudusi bėga kamaron ir atsargiai išvynioja brangiausią vardinių do-vaną — sunkią margažiedę šilko skarą. Mėlynos rugiagėlės pinasi su raudonomis aguonomis ska-roje. Užsigobusi pasižiūri veidrodin — skruostai lys tos ugninės aguonos dega, o akys vos ne ru-giagėlės. Ir taip prirink tu man tokias panašias spalvas!

Ak, tie pavasariai nuostabūs su gegužio var-dadieniais, mylimojo pabučiavimais ir dovano-mis, kaip jų būdavo laukiama!

Pagaliau užsimano sykį Jonis plaukti į užjū-rius laimės ieškoti. Petronėlė nebemiega nakti-mis, atkalbinėja. Bet šis užsidegęs kalba jai apie turtą, laimę; kiek daug jis parvešias pinigų... — Pirksiu didelį ūkį tada, gal net ir dvarą įstengsiu, įvesdinsiu tave — savo išrinktąją į naujus namus, gyvensime be rūpestėlių ir var-gelių tada.

Jonio sumanyta — padaryta. Palieka ašaro-jančią Petronėlę ir išvyksta Amerikon, žadėda-mas meiliais laiškeliais kas subatvakarėlį lan-kyti, o vardadieny su dovanomis pribūti.

Ir tikrai, po kelių mėnesių lyg kregždės pra-deda skristi mieli ir nekantriai laukti laišakai, viens už kitą gražesnis, meilesnis. Slenka dienos, atkukuoja ir gegužis. Ir štai vieną dieną prieš savo varduves sulaukia nedidelio ryšulėlio iš anos tolimos pasvietės. Širdis alpsta iš džiaugs-mo, net kojos linksta, kai išvyniojus pamato auksinį žiedą su įrašytu jos vardu viduje. Ne-drįsta net užsimauti ant piršto. Vakaraus eidama gulti išsivynioja iš blizgančio popierėlio ir ilgai



Dail. Aleksandros Vitkauskaitės-Merker "Nature morte" /alyva/. Paveikslas buvo išstatytas Petersone, N.J., Lietuvių liaudies ir meno parodoj

Motina ir dukė

Daug motinų nusiskundžia, kad joms dukterys neatviros: kažką slepia, tolsta nuo tėvų ir namų. Dukra nenori su motina turėti jokių reikalų — jos kaip svetimos. Dukė nenori su motina pasitarti jokių klausimų. Ji geriau viską išsipasakos savo draugėms, bet ne mamai.

Kodėl taip yra? Daug yra priežasčių. Svarbiausios gal motina ir tėvas. Tėvai, kurie patys nenori su savo vaikais turėti jokių reikalų, kurie nesiinteresuoja jų gyvenimu, net nepaklausia kaip mokosi, kur buvo, su kuo praleido laiką. Jeigu interesuojiesi ne tik vaikų gyvenimu, bet ir jų draugais, kaip su noru tada pasakojasi jie apie savo pasisekimus ir nepasisekimus.

Jei tik vienu ar kitu atveju praleisi progą sužinoti ar atstumsi jį ir ją koku nors klausimu interesuojantis — bus baigta.

Dar gal vėl paklaus, bet vėl mama užimta, vėl neturi laiko, taip ir liks širdelėje skausmas, o neradus su mama progos išsikalbėti ieškos draugių ar draugų.

Prie tėvelio sunku prieiti, jis užimtas laik-

į jį žiūri, tartum jame matytų jo paties degančias akis. Taip besidžiaugdama ir užmiega.

Laikas bėga. Eilė metų pasendina jos dienas vis belaukiant laiško ir jo paties iš anapus marių. Veltui laukia, nebegrįžta Jonis išsivežęs sykiu su savim jos jaunystės žavesį ir skruostų raudonumą. Dar porai metų praslinkus atiduoda savo ranką stambaus kaimyninio ūkio savininkui — bevaikiui našliui. Ne iš meilės teka už jo, tik ieškodama užsimiršimo ilgesy ir bergždžiam laukime... Ir taip vysta kaštanai, nužydi liepos pakvopusios medum; parskrenda ir vėl pulkais išklysta klykdamos gervės rudenį — Petronėlė supa vieną po kito kūdikius, dainuodama apie jaunystės meilę, sapnui nepanašią...

Ir štai dabar — po ilgos eilės metų keliasdešimtą kartą vėl prisimena savo vardadienį. Marti atsiųs iškepus skanaus pyrago, anūkėliai atneš pievų gėlių priskyne, apkaišys jos kėdę ir lyg balandžiukai burkuodami glausis bučiuodami jos suvytusias rankas ir raukšlių išvogotą veidą, prašydami pasekti pasaką apie stiklo kalną ir baltą raitelį jojantį per dangų. Rytoj išsiims vėl iš skrynios (gal jau paskutinį kartą) kadaise, labai seniai Jonio dovanotą skarą, kur dar tebežydi lyg gyvos aguonos ir rugiagėlės, ir sykiu su marčia ir vaikais važiuos bažnyčion. Sukilę dulkių stulpai sės ant pravažiuojančių, storu sluogsniu pridengdami aguonas ir rugiagėles kartu su jaunų dienų prisiminimais.

raščių skaitymu; ką galiu pasakyti mamytei, to negaliu pasakyti tėveliui.

Kada dukė su mama tolima, mama tuoj pajunta ir jai kyla klausimas: kodėl tu tokia tolima su manim? Aš taip tavimi rūpinausi, pildžiau tavo norus, pirkau ko prašei.

Dar ne viskas aprūpinti materialiai, jos ilgisi dvasinio peno, pasidalinimo sielos reikalais, patarimo, pamokymo, kai kurių klausimų išsprendimo. O kas geriau gali suprasti už mamą? Buvo laikai kada mano siela buvo pilna skausmo, norėjau tau, mama, daug pasakyti, pasitarti, pasiguosti, dabar, mamyte, jau vėlu, nes tau pirma buvo neįdomu apie mane ką nors sužinoti, o dabar aš turiu draugę, kuri mane labai supranta ir padeda neaiškumus išspręsti, o ta "draugė" — su ja vienmetės.

Mamai reikia ir apie save kur galima šį tą pasakyti. Dūkros dažnai klausia, o kaip tu, mamyte, darei, kai tokia buvai, kaip aš. Turėti artimus ryšius su vaikais yra nelengva. Tik nebėkime nuo jų, kada prie mūsų glaudžiasi, kada nori būti paguodžiamos, kada ieško patarimo, suraminimo. Dūkros nuo mūsų tikrai nebėgs, tik mes nuo jų nebėkime. Nei visuomeniniai nebaijami reikalai nei draugai, su kuriais mes praleidžiame daug malonaus laiko, mums vaikų negrąžins. Vaikai taip nori daug kur dalyvauti su tėvais, ypač mergaitės didžiuojasi, kad buvo kartu ir mama, tik reikia prie to jau nuo mažens pratinti. Neturi dukė ir sūnus drovėtis, kad čia yra ir mano tėvai.

Čia neturime tų sąlygų, nei pačios sau, nei savo vaikams, kokios buvo tėvynėje. Tėvynėje ir pavojai buvo mažesni, kad vaikai nutols nuo tėvų, ar pabėgs.

Mergaitės skuba ištektėi, kad tik greičiau nuo mamos atsiskirti. Ir kur tik mama buvo toli nuo vaikų ten vaikai buvo toli nuo tėvų namų. Arba štai jau ir už svetimtaučio ištektėjo. Pavyzdžiui yra begalės. Nebėkime nuo savo dukrų — gailėsime.

Kaip būtų gera, kad kada mama su manim kine pasėdėtų, į vaidinimus nueitų, gal aš ten turėčiau progos su ja pakalbėti, bet aš esu kaip našlaitė, kai aš ištektėsiu, aš taip nedarysiu. Štai jaunų mergaičių 14-16 ir daugiau metų pasikalbėjimai.

Daug motinų nusiskundžia, kad dukė šiurkšti, paniurusi, nekalbi, paklausta nieko neatsako. Kas kaltas? Ne dukė. Ji buvo arti prie tavęs, ji ilgėjosi, laukė mamos, gal ilgai neužmigo, laukdama mamytės, kada ji pareis, kiek ji daug turėjo jai pasakyti... O jei mama parėjusi rado dar nemiegančią, aprėkė ją — "dar nemiegi!"

“Mamyte, norėjau su tavim pakalbėti, turiu ke-
lius neaiškius klausimus”. “Palik mane ramy-
bėje, aš pavargusi. Pakalbėsime rytoj”. Suskau-
do širdelę, jau daug daug kartų mamytė sakė
“rytoj”.

Ir štai jos susijęsios tarp savęs kalbasi, ko-
kia tu laiminga, kad gali su savo mama viską
pasitarti, o mano mama su manim nenori turėti
jokių reikalų, už viską aprėkia, varo šalin. Na-
muose nėra jaukumo, pas mamą visada daug sve-
čių, ji vis kažkuo užimta. Aš dar niekada, netu-
rėjau nei vardo nei gimimo dienos. Tuo tarpu,
kada mano draugės gali pasikviesti pas save
draugų ir turėti šiuos malonumus. Mano mamos
beveik niekada nėra namuose, ji per dienas už-
imta visuomenės reikalais. Kai tik baigsiu gim-
naziją tuoj ištekęsiu, kas pirmas mane ves ir
ties jį mane matys. Nors mama gal ir myli ma-
ne, bet man to mažai. Aš ilgiuosiu mamos. Nemieli
man ir tie papuošalai; kas iš to. Mama toli nuo
mano reikalų. Kas įeis į mergaitės sielą, kas pa-
dės neaiškius klausimus išspręsti, kas geriau su-
pras dukters reikalus, ar gi tokia pati jos draugė?

Štai kitų mergaičių mintys su kuriomis ma-
mos bendrauja.

Mano mamytė yra man brangiausias turtas
pasaulyje, jos neteksiu, visko neteksiu.

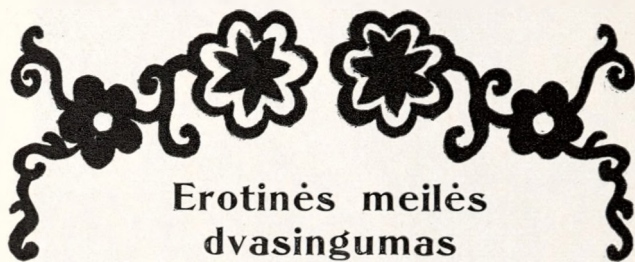
Nors mano ašarų ji nemato, bet jaučia, kad
verkia mano širdis. Ji lydi kiekvieną mano žings-
nį. Ji laukia manęs pareinant. Jai įdomi kiek-
viena mano praleista valandėlė, ji mane supran-
ta, ji mane pamoko, ji randa man paguodos žo-
delį sunkiose mano gyvenimo valandose. Jokia
draugė jos neatstos. Mudvi dalinamės visais per-
gyvenimais.

Laiminga ta duktė, kuri turi tokią mamą.
Prieš ją dabar nėra nieko paslėpta. Jokios kny-
gos ir draugės neatstos mano mamos patarimų ir
pamokymų. Tai mano gyvenimo knyga, tai ma-
no džiaugsmas ir paguoda, kuri mane lydėjo
nuo lopšio iki šios dienos.

Nenutolkime nuo savo dūkrų, jos laukia su
mumis pasikalbėti, jos kasdieną turi daug rū-
pesčių. Kaip mes norime savo džiaugsmus, ar
nepasisekimus savo artimiems išsipasakoti, taip
ir jos trokšta pasikalbėti, pasitarti. O kiek tų
neaiškių klausimų kasdieną. Kaip gera, mamytė,
man būna, kai aš tau viską išsipasakoju, tu to-
kia gera, man tiek patari, be tavęs aš pražūčiau.

Iš to, kas čia keliais žodžiais pasakyta, dary-
kite savas išvadas. Tiek mūsų pačių atvirumas,
tiek mūsų artimas ryšys su dukterimis padarys
jas atviras ir mielas. Nereikės tada skųstis, kad
duktė neatvira, bėga nuo mamos. Jos nebėga
nuo mūsų, bet mes nuo jų bėgame.

Kun. ALFONSAS GRAUSLYS



Dvasinei kultūrai bent kaikuriuose sluogs-
niuose kylant, į žmogaus prigimtį vis labiau gi-
linantis, meilės supratimas vis labiau kilnėjo.
Pradėta suprasti, kad matyti meilės prasmę vien
žmonių giminės dauginime, galvoti, kad meilė
vien tik gamtos įteigta iliuzija, siekianti suvi-
lioti žmones jos tikslams atlikti — yra materia-
lizmas. Stebint gyvenimą ir gilinantis į meilės
psichologiją, kilnesniųjų žmonių prieita išvada,
kad **pirminį vaidmenį meilėje vaidina dvasia**,
kad pirm visko, mylisi dvasios, kad ten, kur
nėra dvasios ryšio, o vien tik viešpatuoja kū-
no aistra, ten tik per nesusipratimą tegalima
apie meilę kalbėti.

Kad tikroje meilėje dvasia pirmauja, tai įro-
do įvairūs meilės gyvenimo pasireiškimai. Pri-
siminkime, kad ir šitoki faktą. Jei meilė, kaip
tvirtina materialistai, būtų vien tik medžiaginis
reiškinys ir siektų vien tik žmonijos dauginimo
ar kūniško pasitenkinimo, tada negalėtų būti
meilės ten, kur to padauginimo ar net išviso
kūniško akto nėra ar net būti negali. Tokia mei-
lė, būtų beprasmė. Panašiai būtų neįmanoma
meilė ten, kur yra perdidelis amžiaus skirtumas
ir kur dėl paties skirtumo kūniškas aktas būtų
retesnis, kur kūno aistros įtampa neatitiktų vie-
na kitą. O tačiau, kaip rodo patyrimas, tokios
“beprasmės, neįmanomos” meilės gali kilti ir
egzistuoti. Taip gali mylėtis augštam laipsnyje
ir tokie žmonės, kurių kūnai yra visai sudraus-
minti ar savaime natūraliai nurimę. O tai vis
todėl, kad “meilė tai dieviškas kvėpimas sielo-
je, pastovi ir saldi ugnis, kuri užgęsta su sie-
la” (L a m a r t i n e). Štai kodėl, anot to poeto,
visuose žmogaus amžiaus tarpsniuose mylimasi,
nes siela visada pasilieka žmoguje, o siela ne-
sensta ir todėl “ji nemato, kad jis senas. Ji ma-
to tik akis, akis” (S. Lagerloef), nes per
akis žiūri sielos, kurios užmezga tarpusavį ryšį.

Jei mylėtųsi tik kūnai, tada besimylintieji tik
dvasiniai, negalėtų jausti ir išgyventi džiaugsmo
iš tokios meilės. O tačiau, tai pripažįsta daugelis,
kad kaip tik vien dvasinės meilės džiaugsmas
yra didesnis, subtilesnis ir kad jo įtampa
beveik visada sumažėja, kai meilė virsta taip
pat ir kūniška. “Niekas nėra kilnesnio ir nieko
kas labiau laimingą pasaulį padaro, kaip be-
žodė nuolatinė, beaistrinė meilė” (H. Hesse).
Džiaugtis gi grynai dvasiniu džiaugsmu
kas kitas gali, jei ne dvasia, kuri dalyvauja mei-

“Moters” Redakcija persikėlė iš Hamiltono į Torontą

Naujasis adresas:

941A Dundas Street West
Toronto, Ontario, Canada.



"Ruduo" /Piešinys anglimi/ Dail. B. Vilkučiai-Gedvilienė

lėje?! (Tuo visu nenoriu išskirti kūno vaidmens pilnoje tvarkingoje meilėje, tik noriu labiau pabrėžti dvasios pirmavimą, be kurio ji nustotų savo poezijos ir žavingumo. A. G.).

Jei norėtume meilę vien tik medžiagiškai išaiškinti, tai kaip suprasti tą faktą, kad meilę pajuntame tik kaikiuriems asmenims? Jei ji būtų vien kūno reikalas, tada gimtų vyruose meilė kiekvienai, ypač jaunai, gražiai moteriai. Tuo tarpu, nekartą ir gražiausia moteris, mūsų dvasiai ir jausmui taip tolina. Tai rodo, kad meilės neapsprendžia vien išoriniai, medžiaginiai veiksniai. Juk kartais mylime žymiai vyresnę moterį, o šalia jos esančiai jaunesnei neįjuntame nieko. "Kodėl gi aš nepajutau meilės kiekvienai moteriai? Juk meilė, sako, kylanti tik iš fiziologijos. Ir aš tada supratau, kad meilė nėra fiziologinis padaras. Ji yra žmogaus asmens gelmių jėga" (Paukštelis). Ar tai neįrodo, kad meilė yra tai, kas pirmiausia žmonės, kaip asmenis, riša ir kad dvasinis pradas yra būtinas ir pirmasis, kai išgyvenama tikroji meilė?!

Jei meilė būtų sutapatybinama su fizine mūsų prigimtimi, tada būtų nesuprantama, kaip gali kilti vieno iš moterystėje gyvenančių tarpe meilė trečiam?! Kalbant vaizdingai tada išeitų, kad sotus ieško valgio! Pats jau faktas, kad ir esantieji moterystėje, jos fiziniu gyvenimu gyvenantys ir vaikų turintys, nekartą ilgisi trečiojo, tas tik įrodo, kad vien tik fiziniu gyvenimu moterystėje meilės ilgesys nenutildomas ir, jei dvasios nesimyli joje, jos pasilieka alkanos.

Jei meilės ilgesys neišsitemia fiziniu meilės gyvenimu, ar tai nerodo, kad meilėje dalyvauja ir dvasia, ir kad be dvasinės meilės, meilė nėra pilna?!

Pagaliau ar tasai faktas, kad žmonių giminei padauginti ir kūno malonumui patirti, meilė nėra būtina, ar tai nerodo, kad meilė nėra taip priklausoma nuo kūno gyvenimo ir kad joje pirmoje vietoje dalyvauja dvasia?!

Kaip gali paneigti dvasios dalyvavimą meilėje, kai patiri, kad drauge su tikra meile, pražysta ir dvasingumas sieloje. Čia turiu galvoje tą dvasinio gyvenimo pakilimą, kuris taip subtiliomis mintimis ir jausmais pasireiškia kai mylima. O tas viskas taip gausiai užplūsta sielą! Dvasia tartum banguoja gyvendama tą pagilintą gyvenimą. Ir čia tas begalinis jautrumas ir švelnumas, kurie įrodo dvasingumo augimą. Taip, meilė tai didysis žmogaus dvasingumo teigimas. Ji įrodo, kaip giliai gyvena dvasia, kaip stipriai ji pasireiškia!

Netenka tad stebėtis, kad tie, kurie tikros meilės ilgisi, jie nesiilgi mylimosios kūno pirmoje vietoje. "Aš nevertinu tavo kūno. Moters kūną nesunku turėti. Aš noriu tavo sielos ir tavo širdies" — taip Reth sako Scarlettai garsiaame Amerikoje Mitchelles romane.

"Manęs nežavi žmogaus veido grožis,
Aš ieškau sielos — siela apie sielą svajoja".
(F. Barclay).

Suprantama tad, kodėl labai jautrūs žmonės ypač kenčia dėl artimo sielos ir širdies trūkumo, nes dvasia daug labiau kenčia, negu kūnas. Tik primityvios psichikos žmonės savo "meilės" ilgėsį patenkina tenkindami vien kūną.

* * *

Senovės ir net vėlesnių laikų mintytojai, deja, neišeidami iš meilės tarnybos vien rūšiai rėmų, augštesnės meilės prasmės nebuvo ryškiai susėkę. Anot N. Berdiajevo, pirmasis, tą augštesniąją meilės prasmę, praėjusio šimtmečio gale, pradėjo skelbti didysis krikščionis ir filosofas V. Solovjovas. Jį, tuo atžvilgiu seka ir mūsų A. Maceina, savomis idėjomis praturtindamas jo palikimą.

V. Solovjovas ir kiti jo sekėjai pradėjo skelbti **meilės prasmę, atjungdami ją nuo tarnavimo rūšių**. "Meilė tai savystovis gėris; ji pati turi savą nepriklausomą vertingumą mūsų asmeniniam gyvenimui" (V. Solovjovas). Juk kiekviena lytis turi savų vertingų ypatybių, kurių neturi kita. Pilnas idealus žmogaus vaizdas susidaro, kai abiejų lyčių teigiamybės sujungiamos vieno atitraukto žmogaus sąvokoje. Štai kodėl kiekviena lytis, savo ilgesiu, tartum atsielpdama į biblinį žmogaus Kūrėjo pasakymą "Vargas žmogui vienam", **šaukiasi kitos lyties teigiamybių, kad jomis praturtėjusi ir papildyta, priartėtų prie to idealaus, Dievo sąmonėje kuriant turėto, žmogaus vaizdo**. Ir todėl Goethe laiške mylimai Lotai tvirtina, kad ji esanti ir

pasiliekanči jo paties pusė, kad savo spragas jis ja užpildo. Ir todėl mūsų poetas tą kankinantį pasipildymo ilgesį jaučia.

“Man minioje vienam trošku —
— atbaik mane!” (J. Blekaitis).

Per meilę tat, žmogus to Dievo plano įvykdymo ilgisi; per meilę virtusia moteryste turėtų bandyti ją vykdyti. Kaip matome, čia skelbiama, kad meilė siekia praturtinti lytį kitos lyties dvasios turtais, kad priartėtų prie idealaus žmogaus vaizdo.

To negana, per meilę **asmenybė auga ir yra ugdoma**. Meilė, tai asmeniškiausias jausmas ir jausmas pabrėžias kitos pusės asmenybę. Juk aš myliu ją nevien todėl, kad ji moteris, bet, kad ji toji moteris, kuri atitinka mano giliausias svajones ir moteriai statomus reikalavimus. Meilėje asmenybė auga per tas įvairias dorybes, kurias reikia ugdyti, kad meilė būtų išlaikyta. Ir ta prasme “meilė kaip tikras egoizmo pašalinimas yra tikras individualybės pateisinimas ir išgelbėjimas” (V. Solovjovas). Meilėje asmenybė auga ir per tą tiesos atmosferą, kurioje ji padeda gyventi. Juk vien tikroje meilėje asmenybės viena kitai atsiveria, save išsako, savo tarpe nepakenčia melo, kai kitais atvejais, mele skęstančiam pasaulyje, tai beveik neįmanoma.

Dar augštesnė prasmė imatoma meilėje, kai galvojama, kad ji yra **kelias į Dievą** ir kad per erotinę meilę, kartais prieinama prie Dievo meilės. Apčiuopiamiau tai nusakant, tokiais atvejais galvojama, kad per erotinės meilės galutinėje sąskaitoje nepatenkinamumą (dėl tos meilės dalyvių netobulumų ir silpnųjų), žmogus pakeičia akis į meilės Autorių. Toks buvo kelias į Dievą vieno iš didžiausio meilės vertintojo ir mylėtojo, mūsų O. Milašiaus.

Ar tik ne augščiausią meilės prasmę ir turinį iškėlė V. Solovjovas, kai jis imatė joje paties Dievo apsidreikimą. Anot jo, krikščionybės tvirtinimas, kad žmogus yra Dievo paveikslas ir panašumas, apčiuopiamai pasirodo meilėje. Per meilę, mes konkrečiai išvystame tą spindintį Dievo paveikslą, mylimo žmogaus sieloje. Meilė tą paveikslą atkuria. Iš čia tas begalinio susižavėjimo ir laimės jausmas. Tas paveikslas pasirodo mums netuščiai. Mes jį pamatome, kad pagal jį pradėtume kurti ir dievinti savo gyvenimo turinį. Ši augščiausią religinį meilės įprasminimą, vieną iš naujųjų rašytojų net į savo meilės sąvoką įjungė, sakydamas, kad “mylėti, reiškia matyti tai, kas yra dieviško tame, kurį mylime” (V. Poucel).

Ar tas ir panašias, apie meilės dvasingumą ir jos augštesniąją prasmę, mintis svarstant, dar gali atsilaikyti tie meilės materialistų tvirtinimai, kuriais jie nori meilę pažeminti? Ir atkakliausieji meilės niekintojai turėtų susimąstyti, ar tikroji meilė nėra verta didesnio branginimo.

* * *



Vaza

E. Morčiulionienė

Meilė daugelio permažai vertinama. Tai gal idealizmo mažėjimo vaisius. Ji gal ir dėlto kai-kieno niekinama, kad pastovi meilė taip reta. Nekartą tam, kuris gyvenimą stebi, iš širdies veržiasi skaudus R. Rollando posakis: “Mes nemylime, mes tik norime mylėti”. Tačiau, tikros meilės retumas turėtų būti tuo didesnis jos vertinimo pagrindas.

Nevienas, meile nusivylęs, tvirtina net, kad draugystę reikia labiau vertinti negu meilę. Bet, jau nekalbant apie tai, kad tikroji draugystė (čia neliečiu “draugysčių” grynai išorinių, kuria nors bendra silpnyste paremtų) ar tik nėra dar retesnė negu meilė, norėusi apie ją pasakyti tai, ką pajuto viena, kai jai pasiūlyta tasai tariamas meilės pakaitalas: “Draugystę vietoj meilės?... Ji gavo akmenis vietoj duonos” (E. Hoppe).

Meilės nevertina ir tie, kurie visai jos nėra patyrę. Tie meilės beraščiai, nėra gal net jos ilgesio pajutę, nes jų prigimtis tam švelniam ir giliam jausmui buvo pergrubi ir perlėkšti. Jiems galima būtų vien pastebėti, kad “kas nori meilę suprasti, tas turi pats į meilės kraštą nuvykti”.

Meilės nevertina ir tie, kurie nelaimingai meilę išgyveno. Nustoję objektyvumo, jie pradeda neskirti kadaise mylėto asmens nuo pačios meilės.

Jos nevertina tie praktiškai nusiteikę, kurie mano, kad pinigais ir gyvenimo patogumais gali pavaduoti meilę. Net ruošiantis su tam tikru as-

BURNOS HIGIENA

Burnos higiena — tai ne tik laikymas švariai dantų, bet ir išlaikymas burnos sveikatos. Burnos sveikata priklauso nuo: 1. normalaus burnos išsivystymo ir 2. jos išlaikymo sveikoj padėty. Svarbu normalus išsivystymas dantų, jų tvarkingas išdygimas ir geras išsivystymas bei augimas žandikaulių. Burnos sveikata priklauso nuo maisto, jos priežiūros ir bendro sveikatos stovio.

Normalus išsivystymas: 1. Dantų išsivystymas priklauso nuo tinkamo maitinimosi nėščios motinos ir vaiko iki 8-10 metų. Jie turi gauti pakankamai vitaminų, kalkių ir kitų svarbių elementų taip reikalingų dantų formavimuisi. Bendras sveikatos stovis labai atsiliepia dantų augimui: jei kūdikis ilgesnį laiką turėjo viduriavimą, to laikotarpio išsivystymo dantys bus silpnesni ir neatsparūs gedimui. Žinoma, kai kuriuose atsitikimuose labai svarbi ir prigimtis. 2. Dantų išdygimas tai normalus fiziologinis procesas. Tuo laikotarpiu vaikai gal yra jautresni ir neramūs, bet didesnę kūdikio sveikatos sutrikimą ar viduriavimą negalima primesti „dantukams“, kad nepraleidus svarbios ligos. Tvarkingam nuolatinių dantų išdygimui svarbu tinkamai išlaikyti pieninius dantis, nes jie palaiko vietą kitiems dantims žandikauly. Taip pat svarbu liežuviui, lūpų ir žandų muskulų normali funkcija: jei vaikas miega išsižiojęs (dėl polypų ar pan.), ar čiulpia nykštį, jo dantys gali būti atsikišę ar netvarkingi. 3. Žandikaulių išsivystymas priklauso prigimties ir normalios funkcijos pieninių dantų.

Išlaikymui burnos sveikatos svarbu tinkama: 1. dieta — nevartoti per daug cukraus, tai veda prie rūgščių pertekliaus, kalkių tirpimo ir dantų gedimo. Daugiau rupios duonos, geras kramtymas yra gera gimnastika žandikauliams, burnos muskulams bei natūraliai gerai išvalo burną. 2. Geras bendras sveikatos stovis veda prie sveikos burnos ir gomurio gleivinės. 3. Priežiūra ir burnos švara valant šepetuku dantis po kiekvieno valgio, o ypač prieš gulant ir gerai išskalaunant burną sumažina dantų gedimą 50-60%.

Dantų gedimas paliečia 97% civilizuotų žmonių. Išlaikymui gerų dantų tėvai jau nuo 6 mėn. amžiaus turi sekti kūdikio dantis atkreipdami dėmesį į tinkamą mitybą, vitaminus, dantų dygimą, valymą ir kas 6 mėn. tikrinimą pas dantų gydytoją, o ne tik tada, kada dantis skauda ar kada negražu atsikišęs dantis jaunai panelei — jį buvo galima laiku į vietą atstatyti. Visa tai labiau kontroliuos dantų ligas, negu visoki vandens fluoravimai ir kitokios gydymo priemonės, kurių taip pilna reklaminė prekyboja.

Burnos gleivinės uždegimas, žaizdos burnoje yra bakterijų bei vitaminų ypač C ir B stokos pasireiškimas. Jos yra skausmingos ir gana ilgai gyja. Ištepimas burnos su mėlynais vaistais (Gentian violet 1%) du kart į dieną ar čiulpiamas penicilino (ar kitokių) tablečių bei palaikymas burnoj šarminės reakcijos (truputis valgomos sodos į burną po valgio) greičiau sutvarko burną. Žinoma, labai svarbu bendra sveikata ir tinkamas vitaminų kiekis.

Liežuvis — burnos šeimininkas — jis kiekvieną burnos kampelį apžiūri. Jo sužeidimas ar uždegimas gali vesti prie burnos dugno (Ludwiko angina) sutinimo su uždusimo pavojum.

Be to, kiekviena žaizda liežuvyje, lūpose ar

meniu susituokti, ir tada jie per daug meile nesisieloja, galvodami, kad ją pavado su pripratimu. Bet meilės ilgėj tik meilė, o ne kas kitas gali užpildyti. Ir jie pamiršta, kad moterystė be meilės, gundo ir veda į meilę šalia moterystės.

Tokius nusiteikimus šiandien matant ir girdint, norėtusi klausti: ar šiandien atsirastų daug tokių, kurie ir karališko sosto atsižadėtų dėl meilės?! Ar daug tokių, kurios ir kurie galėtų dėl meilės sunkiausias aukas ir nepatogumus pakelti?! Ar daug atsirastų tokių, kurios atsigręžtų nuo milijonieriaus „meilės“, kad galėtų sekti tikrąją meilę?! Patsai klausimų „naivumas“ (kaip tai daugeliui atrodytų), jau yra liūdnas atsakymas į juos.

O tačiau yra buvę, ir šiandien yra, žmonių, kurie meilę vertina augščiau už visas medžiagines vertybes. Tokie klasiški meilės vertintojai buvo mūsų Zigmantas ir Barbora Radvilaitė. Jie daug kliūčių ir sunkenybių dėl savo meilės patyrę, tačiau likosi ištikimi. „Meilė... tik ji vienintelė palaima mūsų nakties

kančiose. Ir aš nieko daugiau netrošku, kaip spindėti tos slaptingos šviesos kibirkštėle“ (B. Radvilaitė J. Griniaus dramoje).

Tokią meilės branginimą randame ir pas S. Lagerloef, kai apie vieną savo romano dalyvę ji sako: „Ji išmoko mylėti meilę su visomis jos kančiomis, jos ašaromis, jos ilgesiu ir sakė: Yra geriau dėl jos būti nuliūdusia, kaip be jos būti linksma“. Ta pati rašytoja apie savo romanų moteris tvirtina: „O, Eroze, moteris myli tave! Jos noriau eina šimtą žingsnių dėl tavęs, kaip vieną žingsnį dėl kitų dievų“.

Atsimindami tad, kad pirm visko mylisi dvasios ir vien tik jos mylisi tikra prasme, turėtume labiau rūpintis dvasiniu bendravimu ir dvasių ugdymu meilėje ir moterystėje, nes paneigiant dvasinį pradą šioje svarbioje gyvenimo srityje ir meilė ir į ją atremta moterystė išsigimsta ir irsta. Meilės dvasingumo ir jos vertingumo klausimus reikia kelti, nes tik įsigydami kilnias sveikas sąvokas, patį gyvenimą pakilninsime.

Ar mūsų vaikai tiki Kalėdų seneliu?



Visi šiandien laukiame Kristaus gimimo šventės, nešančios mums džiaugsmo, ramybės ir šviesos. Tylią Kalėdų naktį, kada varpai bažnyčion šaukia ir tamsiuose skliautuose suskamba Bernelių Mišios, nepaprastos šventės nuotaika mus tą valandą atitraukia nuo kasdieninių rūpesčių ir vargų ir bent trumpam grąžina į netolimą praeitį, į tas laimingas dienas po tėviškos dangum. Ir ne tik skambios kalėdinės giesmės ir nuotaikinga muzika tą naktį pripildo mūsų sielą jaukumo ir užsimiršimo, bet ir tie gražūs ir pilni mistikos papročiai bei apeigos. Kaip nežemiškai mus nuteikia spinduliuojanti šventės eglutė, kurios šviesa mums primena Kūdikelio Jėzaus švelnų šypsnį. Neveltui legenda sako, kad šventąją naktį ne tik visi gyviai aplankę gimusių Kristų, bet net ir medžiai, kurių tarpe ir eglutė iš tolimos šiaurės. Kadangi ji buvusi labai nuvargus ir sumenkus, Dievas pasigailėjo jos ir papylė žvaigždžių lietų, kuris ją nuklojo žerintais spinduliais, o Kūdikelis Kristus palaimino ją savo švelniu ir gaivinančiu šypsniu. Šiai nakčiai sukurti ir kiti nepalyginamo grožio ir jaukios nuotaikos padavimai bei papročiai. Kas iš mūsų didelių ar mažų nežino ir nepažįsta to žilabarzdžio Kalėdų senelio? Juk mes visi jo laukiame, ypač mūsų mažieji. Ir kaip šventai jie juo tiki ir klausosi jo pasakojimų. Juk pas mus Lietuvoje seneliai labai vaikus mylėjo. Štai kaip gražiai Krėvės raštuose mūsų seneliai vaikams pasakoja neužmirštas pasakas, negirdėtus padavimus. Čia dainuoja kartu su vaikais, čia padeda birbynę jiems išsukti ir liepia patiemis pūsti... O žiemą, Kalėdų metu juos aplankydavo Kalėdų senelis ir gerus vaikus visuomet apdovanodavo. Tokį simbolinį lietuvišką senelį mes šiandien galime savo vaikams pavaizduoti ar apie tokį senelį jiems paskaityti iš turimos vaikų literatūros. Mūsų paaugliai dažniausiai mėgsta į Kalėdų senelį ir šnairai pažiūrėti. Ir ne kartą girdime juos sakant, jog Kalėdų senelio visiškai nėra. Šitas senelis, kuris juos aplanko, yra paprastai kaimynas ar kitas kuris nors pažįstamas seneliu pasirėdęs. Tokius išvedžiojimus dažnai tenka girdėti. Aišku, tokioj aplinkoj kalėdinė nuotaika nublanksta ir romantika iš karto dingsta, kasdienybė vėl sugrįžta į mūsų tarpą. Tad kaip iš tikrųjų su seneliu yra, ar verta juo tikėti ar ne? Tai klausimas, prieš kurį kartą atsistojo The New York Sun

redaktorius. Kartą jis gavo tokį vienos mergaitės laišką:

Mielas Redaktoriau,

Esu 8 metų mergaitė. Mano kaikurios draugės sako, jog Kalėdų senelio iš viso pasaulyje nėra. Malonėkit parašyti man ar tai tiesa”.

Redaktorius surado tinkamą atsakymą į šios mažytės klausimą. Štai jis:

“Vistik tavo mažosios draugės netiesą sako. Kalėdų senelis yra pasaulyje. Jos abejoja ir netiki, taip kaip ir visas mūsų amžiaus pasaulis abejoja. Jos tik tiki tuo, ką mato. Jos galvoja, jog visų tų dalykų nėra pasaulyje, kurių jos savo mažu proteliu suprasti negali. Miela mergyte, visi, ir suaugę ir vaikai, turi palyginus labai mažą protą. Šiame dideliame pasaulyje žmogaus protas yra toks mažas, kaip musės, palyginus su visata ir su ta Būtybe, kuri pajėgi visą tiesą pažinti.

Ir vis tik tai, miela mergyte, Kalėdų senelis yra. Ir tai tikra, taip tikra, kaip tikėjimas, kaip artimo meilė, pasiaukojimas. O šios dorybės juk yra pasaulyje, ar ne tiesa? Jos juk geriausios ir gražiausios tavo gyvenime. Ir kaip liūdna būtų pasaulyje, jeigu nebūtų Kalėdų senelio. Juk tada nebūtų vaikiško tikėjimo, nebūtų kūrybos, nebūtų romantikos... Tada nebūtų nieko, kuo mes galėtume džiaugtis. Ir ta kūdikiška šviesa, kuri apšviečia mūsų žemės rutulį, būtų tada užgesusi...

Jei netikėtume Kalėdų seneliu, negalėtumėm ir pasakom tikėti. Nors niekas senelio nematė, tačiau tai dar nereiškia, kad jo nėra. Tikrovės ir tiesos taip pat negali niekas matyti ar apčiuopti, nei suaugęs, nei vaikas.

Tu gali savo mažosios sesutės žaisliuką išardyti ir pažiūrėti, kas jame barška, tačiau šydo, kuris apgaubia nematomą pasaulį, niekas negali perplėsti, net viso pasaulio žmonės kartu to negali padaryti. Tik tikėjimas, meilė, vaizduotė, kūryba ir romantika gali šią uždangą nutraukti ir mums parodyti kito pasaulio grožį. Ar toks pasaulis iš tikrųjų yra? Tai tikra ir neginčytina...

Ir ačiū Dievui, kad Kalėdų senelis yra. Jis visada bus ir už tūkstanties metų ir dešimties tūkstančių metų jis vis dar vaikų širdis džiugins...

gleivinėj ypač vyresnio amžiaus žmonėms, kuri gydoma per tris savaites neužgyja, reikalauja nuodugnesnio ištyrimo dėl vėžio pavojaus.



LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ!

Kas nemyli Kalėdų!

Jautis ir asilas pažino
Viešpatį Dievą Amžina.

Kas nesidžiaugia išgirdęs pirmą kartą „Adeste Fideles“. Mūsų mieste, pačiame centre, prieš pat didžiąsias krautuves, išauga Betliejaus Tvirtelis su natūralaus dydžio figūromis.

Ant šieno ēdžiose paguldytas Kristus tiesia šypsodamas rankutes visam pasauliui, Marija ir Juozapas budi prie Kūdikio su nežemiška ramybe ir nuostaba veiduose. Pamaldžiai stovi piemenys. Trys karaliai neša auksą, smilkalų ir myrą.

Tvirtelio kampe grupuojasi gyvuliai: jautis, asilas ir avelės. Labiausiai krinta į akį jautiškas jautis. Jo kietuose bruožuose tarsi įrašyta vien visos gyvūnijos sveika nuovoka to, kas vyksta aplinkui juos. Asilas — nuolankus, tylis. Jis neš Jį Jeruzalės gatvėmis mindamas kojomis palmių šakas ir tiesiamus apsiaustus.

Jautis ir asilas pažino... kertėje būrys avelių, kurios seks paskui Jį tylinčios, atsidasvūsios, paklusnios.

Tas Betliejus miesto vidury — tu nepraeisi pro šalį jo nepastebėjęs. Iš šitos perspektyvos visa Kalėdų ruoša, eglutė,

dovanos, Kūčios, skanėstai, papuošalai — viskas įgauna prasmę.

Dar tik pradžia Advento, dar negieda per garsiakalbius „Tylli Naktis, Šventa Naktis“. Tačiau eglė šalia karalienės Viktorijos stovylos mirga tūkstančiais šviesų, tik elfai iš Walter Disney pasakų šokinėja, žaidžia, kaip gyvi.

Kol Betliejus stovi miesto centre, kol Angelas skelbia linksmą naujieną, kol giesmės,

nors ir per garsiakalbius raižydamos ausį, skardi ant viso miesto — lai būna mūsų širdys džiugios.

Pirkime dovanas, teikdami džiaugsmo artimiesiems, bičiuliams bei jų vaikams. Duokime Kalėdų aukas, tiems, kurie mažiau laimingi, ir neužmirškime atsiminti savo maldose tuos, kurių miestuose nėra Betliejaus ir niekas negieda gatvėse „Tylliąją Naktį“.

S. P.

ELENA TUMIENĖ

KARALIAI IR ŠVENTIEJI

„Karalių yra įvairių“,
Kalbėjo mylima senelė,
O židiny gimtų namų
Spragsėjo glostanti ugnelė.

„Vienų karūnose safirai,
Lyg dangūs tolimi vilioja,
Lyg marios plačios atsivėrę
Tik mėlynuoja, mėlynuoja...“

Antrų karūnose rubinai
Kraujo lašais lašėja,
Kaip niekada neužtvinkiamos venos
Lavonų, kuriais sostan jie užėjo...

Trečių karūnose vaivorykštė
Deimantai spindi, siaučia saulė,
Ir karūnuotieji linksmi sau krykščia:
Žaislai juk karalystės ir pasauliai.

Vaikeli mano, būt karaliumi,
Arba kilminga karaliene
Ne visiems skirta; tad ir gali
Jais būti ne kiekvienas...

Bet yra kitas kelias.
Juo eiti sunku būna.
Tas, Kuris jį nurodė, užgimęs tvirtely,
Dėvėjo erškėčių karūną.

Jo pavyzdžiu seka šventieji
(Jie didesni negu karaliai);
Ir mūs tauta dažnai keliu tuo ėjo“,
Išdidžiai užbaigė senelė.

— — — — —
„Gi nuostabiausia, iš tiesų,
Tai sąjunga jų abiejų:
Toks buvo Jis — Gyvenimas, Tiesa ir Kelias“,
Žiloji, mylima senelė
Pamąščiusi vėl prakalbėjo:
O židiny gimtų namų plazdėjo
Glostanti gabija, gyva ugnelė.

KALĖDŲ DOVANOS

Nuo prakartėlės ir pirkiniai ir dovanos, įgauna savo tikrą perspektyvą. Kalėdos davimo šventė. Laikas, kada reikia užmiršti save ir pagalbėti apie kitus—kuo suteiksime džiaugsmo artimųjų, genčių, bei bičių vaikams, bei jiems patiems.

Dovanos neprivalo būti našta ar galvaskaudę sukeliantis rūpestis: kas reikalinga, kas gražu, kas naudinga. Gražiai įpakuotas mažmožis suteiks džiaugsmo.

Keblių yra žmogui per Kalėdas, kuris nepratęs galvoti apie kitus. Jis nemėgsta šitos donanų epidemijos su sveikinimais ir geros valios linkėjimais.

Šykštuolis skrudžius nemėgo Kalėdų. Jis užsibarikadavo savo namuose, kad negirdėtų vaikų balselių giedančių kalėdines giesmes.

Kalėdas myli vaikai; myli Kalėdas motinos ir tėvai, jas myli visi, kurie moka džiaugtis su besidžiaugiančiais ir liūdėti su liūdinčiais, nes ir liūdesys Kalėdų naktį nėra beviltiškas, aplink edžias mes vienijamės su tais, kurių negalime pasiekti žodžiu ar šypsena, mes vėl esame prie prakartėlės vienos šeimos vaikai.

S. P.

Kalėdų dovana “MOTERS” 1956 metų komplektas

Kaina \$4.00

Gaunamas “Moters”
administracijoje

46 Delaware Ave.,
Toronto, Ontario, Canada.

*

Administracija būtų labai dėkinga, jei kas prisiųstų užsilikusių pirmųjų “Moters” numerių — 1955 m. Nr. 1 ir 1956 m. Nr. 1.

K. KEBLINSKIENĖ

Moterų organizacijos Lietuvoje

Lietuvoje veikė sekančios moterų organizacijos.

Pavasarininkės. Mergaitės buvo susiorganizavusios į skaitlingą pavasarininkių organizaciją. Kiekvienoj parapijoje buvo didesnė ar mažesnė pavasarininkių kuopa. Viso Lietuvoje buvo apie 40.000 pavasarininkių. Jos turėjo savo žurnalą “Liepsnos”, kurį redagavo dr. Ona Labanauskaitė.

Mokslus einančios mergaitės gausiai stėjo į **Ateitininkių organizaciją**. Jos leido žurnalą “Naujoji Vaidilutė” Kaune, kurį redagavo Ona Beleckienė, už ką ji vėliau buvo ištremta Sibiran.

Vytauto Didžiojo Universitete išaugo populiarios **“Birutės”** ir **“Giedros”** ateitininkių korporacijos. Veikė “Šatrijos” Mergaičių Būrelis, Filiae Neolithuaniae, akademikės skautės ir kt. Daug šių studenčių organizacijų narių yra atvykę į JAV ir įsijungę į lietuviškų parapijų bei lietuviškos bendruomenės gyvenimą.

Gana skaitlinga Nepriklausomos Lietuvos moterų organizacija buvo **“Šaulės”**, kurių obalsis buvo “Už Nepriklausomą Lietuvą”. Tai organizacija, kuri daug pasidarbavo Lietuvos kultūrinimo ir tautinio sąmoningumo srityje. Tą pat galima pasakyti apie lietuves skautes.

Lietuvės tarnaitės buvo Kaune įkūrusios **Šv. Zitos Draugiją**. Jos turėjo savo namus ir viešbutį Kaune. Kad ir indiferentų, augštų valdininkių šeimos, bet ieškodavo namų pagalbininkes tik zitietes, nes žinojo, kad tai ištikimiausias, teisingiausias žmogus, kuriai galėjai patikėti savo vaikus ir namų apyvoką.

Lietuvos tautininkės moterys buvo susibūrusios į “Moterų Tarybą”, o karininkių šeimų moterys turėjo Kunigaikštienės Birutės Draugiją.

Lietuvos švietime daug prisidėjo seserys vienuolės. **Šv. Kazimiero seserys** turėjo Kaune Mergaičių Gimnaziją. **Vargdienių seserys**, įkurtos J.E. arkivyskupo Jurgio Matulevičiaus, rūpinosi labdaros ir mažųjų bei jaunuomenės auklėjimo darbais.

Iš visų moterų organizacijų skaitlingiausia, seniausia ir tikrai pulsuojanči Šventosios Lietuvos Marijos Žemės dvasia, buvo Nepriklausomybės laikais išbujojusi **Lietuvos Katalikių Moterų Draugija**. Ji įsteigta 1908 metais. Pirmasis Draugijos laikraštis buvo “Lietuvaite”. Virš 20 metų jos pirmininke buvo Magdalena Galdikienė. Kaip šiandien atsimenu, kai mano mamytė garsiai skaitydavo iš to laikraščio visiems namiškiams, o aš, kaip katytė prisiglaudus, klausydavau ir žiūrėdavau į gražų laikraščio viršelį, kur vaizduojama lietuvė tautiniais rūbais prie ratelio. Lietuvos Katalikių Moterų Draugija apėmė visus Lietuvos moterų sluoksnius. Joje tilpo ir kaimo moteris (jų buvo didžiuma), ir miesto vidutiniokė, ir augštuosius mokslus baigusi. Šios pastarosios buvo draugijos smegenys. Ateitininkės sendraugės ir studentės ateitininkės daugiausia būdavo šios organizacijos viršūnėse, jai vadovavo. Draugijos narės, savo vėliavon įrašę žodžius “Tiesa ir Meilė”, vykdė visa, ką joms diktavo katalikiškos Lietuvos reikalai. “Lietuvaite” pakeitė “Moteris”.

Lietuvė moteris mėgo būti organizuota. Ji žinojo, kad **“Kur du stos — visados daugiau padarys”**.

Visas moterų organizacijas Lietuvoje bolševikai sulikvidavo, uždarė jų laikraščius, vadoves sukišo į kalėjimus ar sugrūdę į gyvulinius vagonus, pasiuntė Sibiran, kur jos neša baisųjį sovietinio komunizmo vergijos jungą.

MARIJOS AUGŠTESNIOJI MOKYKLA IR JOS AUKLĖTINĖS

Irena Valaitytė

Marijos Augštesnioji Mokykla Čikagoje, vedama Švento Kazimiero Seserų, yra viena iš didžiausių ir moderniausių mokyklų Jungtinėse Amerikos Valstybėse mergaitėms, ypač lietuvaiteis. Šią mokyklą lanko virš 1500 mergaičių jų tarpe apie du šimtai ateivių lietuvačių.

Išorinė ir vidutinė mokyklos išvaizda patraukia kiekvieno akį. Tačiau, yra sakoma, mokyklą sudaro ne sienos, tik mokytojai ir mokiniai. Mokykla yra sėkminga, jei mokytojai ir mokiniai dirba bendrai, dalinasi mokyklos laimėjimais ir nepasisekimais. Apie "Maria High School" galima tikrai sakyti, kad ji ne tik išoriniai puikus, milžiniškas pastatas, sulig vėliausiais reikalavimais įrengtas, bet yra valstybės pripažinta, akredituota, mokslo ir auklėjimo atžvilgiu augštai rekomenduota mokykla. Į valdžios

reikalaujamą mokslo programą yra įtrauktas lietuvių kalbos kursas, kuriame išeinama kalbos, istorijos ir literatūros dalykai. Lietuvių kalba yra privaloma visoms lietuvaiteis, ar tai čia gimusioms ar ateivėms. Šalia mokslo dalykų daug dėmesio yra kreipiamą į charakterio ir būdo auklėjimą ir tobulinimą. Seselės Kazimierietės yra augšto mokslo ir gerai paruoštos savo profesijai, jos yra patyrusios auklėtojos ir susipratusios lietuvaiteis. Seselės yra ypatingai nuoširdžios ir palankios lietuvaiteis ateivėms. Mokykloje reiškiasi graži bendradarbiavimo dvasia, kuri riša mokines su mokytojais.

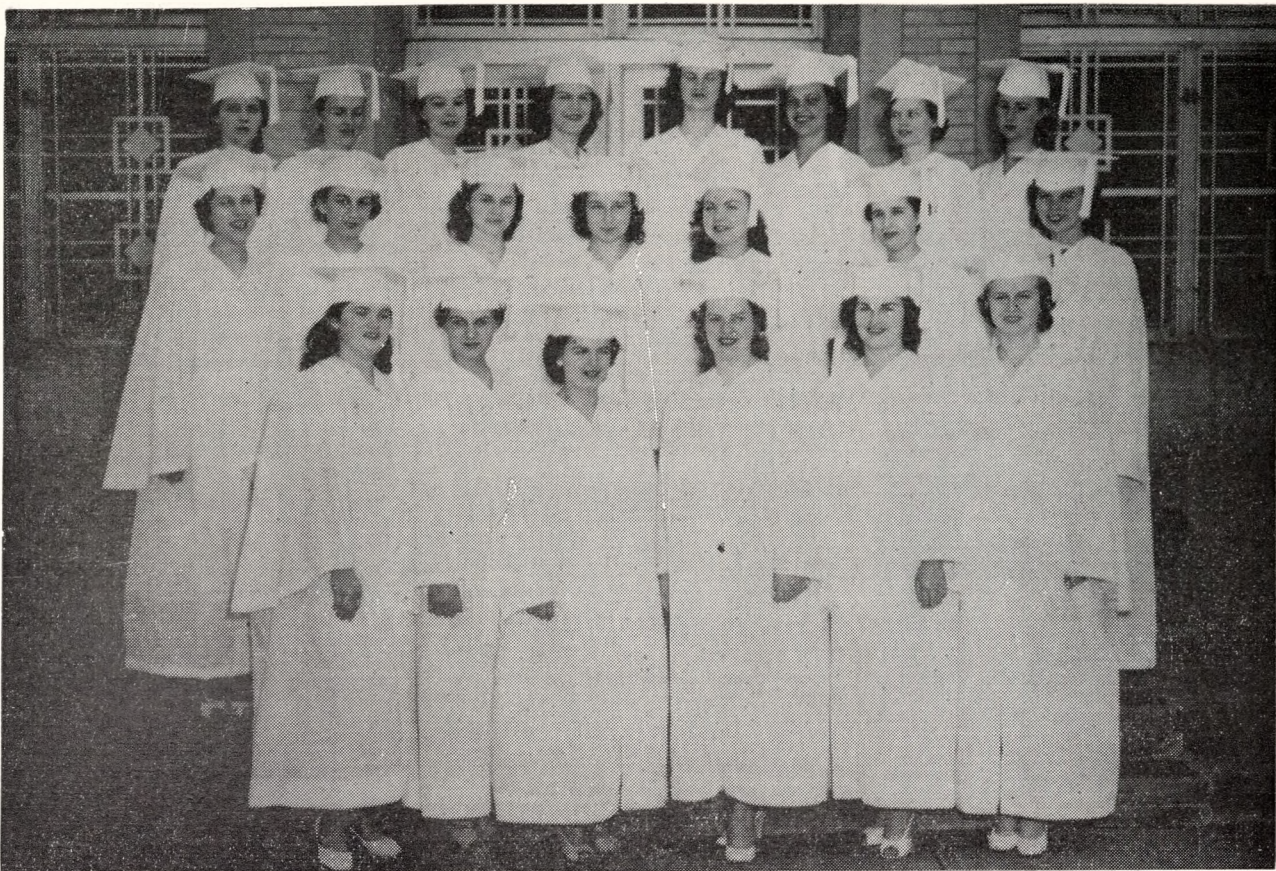
Šio straipsnio tikslas tačiau yra trumpai apibendrinti lietuvačių veiklą šioje garbingoje seselių kazimieriečių įstaigoje. Lietuvaiteis įsimaišiusios tarp tūkstančio kitataučių mergaičių, gražiai pasireiškia savo veikla. Jas jungia Rutos Ratelis, įkurtas 1952 metais, Jo Ekscelencijos Vyskupo Vincento Brizgio ir tuomet buvusios di-

rektorės, Seselės M. Anastazijos. Tai lietuvybei lizdas šioje milžiniškoje mokykloje. Steigėjai steigdami šį ratelį turėjo mintyje išugdyti lietuvaiteis mergaitės charakterį, padarant ją gera katalike ir tikra lietuve moterimi.

Rateliui vadovauja viena iš seselių mokytojų. Ratelis taipgi renkasi savo valdybą. Rutos Ratelis vadovaujamas gabios ir sumanios valdybos visokeriopais būdais prisideda prie socialinės veiklos mokykloje, bet ypatingai lavinasi lietuviškame veikime. Narės, ypač yra užsibrėžusios turtinti lietuvišką knygyną mokykloje. Mokyklos bibliotekoje veikia lietuviškų knygų skyrius, kuriame yra keli šimtai knygų gautų iš laisvos Lietuvos, iš tremties ir šių dienų autorių. Baigiantis mokslo metams, Rutos Ratelis apdovanoja knygyną naujausiomis lietuviškomis knygomis. Be to, ratelio narės ruošia įvairias pramogas, daro sueigas, turi diskusijas, kviečia prelegentus su paskaitomis, ir seka Lietuvą ir lietuvių lie-



Vaizdas iš Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimo. Mergaitės suruošė gražią programą su dainomis ir šokiais. Veikala turinį parašė Dalia Noreikaite, šokius išmokino Nijolė Šapalaite. Vaizde matome Vitą Pavilčiūtę, Daivą Blinstrubaitę, Nijolę Šapalaite ir Nijolę Kazlauskaitę šokant "Mikitą".



1956 m. lietuvaitės ateivės baigusios Marijos Augštesniąją Mokyklą. Pirmoj eilėj iš kairės į dešinę stovi—Dalia Noreikaitė, Monika Beinoraitė, Stasė Žickutė, Alma Jagminaitė, Brigita Paulauskaitė, Irena Valaitytė. Antroj eilėj — Ona Zabukaitė, Gražina Sabaliūnaitė, Janina Katelytė, Saulė Liulevičiūtė, Lilė Jasaitytė, Vida Keliuotytė, Irena Rimkevičiūtė. Trečioj eilėj — Nijolė Šapalaitė, Žibutė Duobaite, Gražina Gudaitytė, Daiva Blinstrubaitė, Teresė Tumosaite, Nijolė Kazlauskaitė, Elena Mituzaitė ir Vita Pavilčiūtė.

čiančius klausimus. Mergaitės turi kelias šokėjų grupes, gerai išlavintą chorą, kuris gražiai pasirodė Dainų Šventėje. Jos taip pat ruošia paminėjimus, ypač minint Lietuvos Nepriklausomybės Šventę ir kitus lietuvaitei brangius tautos įvykius. Prieš Kalėdas Mokslo ir Pramonės Muziejuje yra tradicinis paminėjimas “Kalėdos Aplink Pasaulį” čia irgi lietuvaitės pasirodo su lietuviškais papročiais, lietuviška eglaitė ir kalėdine programa. Iš visos veiklos galite matyti, kad Marijos Augštesnioji Mokykla kelia lietuvių vardą ir duoda progos mergaitėms išvystyti savo talentus.

Be to, lietuvaitės prisideda prie kitų veikiančių ratelių, kaip tai, sporto ir atletikos, socialicijos, ir Čikagos Jaunimo Katalikiškos Akcijos. Jos dalyvauja skelbiamuose konkursuose ir daugelį kartų laimi pirmas premijas. Moksle lietuvaitės yra gąbios, darbščios ir pavyzdingos mokinės. Šiais mokslo metais tarp 317 abitu-

rienčių, baigusių Marijos Augštesniąją Mokyklą, dvidešimt šešios buvo lietuvaitės ateivės, kelios iš jų buvo priimtos į National Honor Society. Baigusios šią mokyklą žada siekti augštesnio mokslo kolegijose. Mergaitės gerai supranta, kad augščiau išsilavinusios ir geresnio mokslo įsigijusios, jos bus naudingesnės Dievui ir Tėvynei.

Metų bėgyje mergaitės turi daug visokių parengimų ir minėjimų. Mano lietuvių kalbos klasė suruošė Maironio minėjimą, kuris puikiai pavyko. Taip gi turėjome grynai lietuvišką Motinos Dienos minėjimą. Mo-

kykla pilna aktyvaus veikimo.

Kadangi mūsų mokykloje randasi įvairių tautų mokinių, tad sykį mokslo metais surengia “Nations Festival”, kuriam kiekvienos tautybės mergaitės iš savo tautos šokių, dainų, papročių ir t.t. parodo. Mūsų lietuvaitės sukūrė gražų veikalėlį Joninių Išvakarės. Labai gražiai pavyko ir paliko gilus įspūdis visoms studentėms. Rasa Augiūtė visą turinį išaiškino angliškai. Mūsų mokykloje yra apie tūkstantis ne lietuvačių ir ne lietuvių kilmės mergaičių. Vienok lietuvaitėms yra pirmenybė.

Sesuo M. Ignacija.

Prieš dvidešimt metų

(Žiupsnelis prisiminimų)

“Moters” Nr.2(3), buvo prisiminta apie pirmąją lietuvių mokyklėlę Toronte. Šia proga, malonu prisiminti apie antras dvi darbščias lietuvaites — p.p. Oną Kalinauskiene ir Stefą

Derviniene, kurios, kad ir nemokytojavo antroje lietuvių mokyklėje, kuri netrukus po pirmosios buvo įsteigta Toronto Liet. R. K. parapijos vardu — vienok, jos rūpinosi menine

ALFOS SUŠINSKO "JAUNYSTĖS MARŠAS"

Ne tik Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Kanadoje, bet ir daugelyje kitų valstybių jaunimo auklėjimas kelia gyvą susirūpinimą tėvuose ir visuomenėje. Jieškoma kelių ir priemonių sudrausminti gerą dalį jaunimo, drausmės ir tvarkos nemėgstančio, jokių kilnių idealų neturinčio... Ir lietuviškasis jaunimas kelia nemažą rūpesčio įvairiais atžvilgiais...

Be kitų teigiamų pedagoginių priemonių jaunimui auklėti, gera, tinkama knyga yra viena iš svarbiųjų priemonių.

Ir štai neseniai spaudoje pasirodė kun. Alfos Sušinsko knyga lietuviškajam jaunimui "JAUNYSTĖS MARŠAS" antroju leidimu.

Alfa Sušinskas mūsų skaitančiai visuomenei, ypač jaunimui, yra pažįstamas kaip talentingas ir originalus rašyto-

jas, gausiai davęs ir tebeduodąs vertingų straipsnių įvairiais kultūriniais ir pedagoginiais klausimais.

"Jaunystės Marše" autorius iškelia paties jaunojo žmogaus, ypač moksleivio, saviauklos svarbumą. Saviauklą jis grindžia darbštumo, pareiškimo, draugiškumo, pasiaukojimo, religinio ir tautinio idealizmo principais, kuriuos jaunajai širdžiai jis pertiekia patraukliais pavyzdžiais iš paties jaunojo žmogaus gyvenimo.

Knygos stilius yra dailus, visa medžiaga įdomiai sutvarkyta.

Ne vien jaunimui ši knyga bus naudinga ir įdomi: ir vyresnieji smalsiai ją perskaitys ir iš naujo pagyvens savo buvusios jaunystės idealais.

Atrodo, nebus perdedama teigiant, kad Alfos Sušinsko "Jaunystės maršas" daug prisidės ir padės jaunimui žengti idealėsiu lietuviškuoju keliu, tremtyje tarp svetimųjų begyvenant.

Tėvai ir visuomenės darbininkai turėtų ją stipriai rekomenduoti mūsų jauniems. Ši knyga turėtų būti kiekvienoje lietuviškoje šeimoje!

dalimi.

1935 m. p. O. Kalinauskienė grįždama iš viešnagės Lietuvoje, parsivežė veikalėlių, kuriuos nusprendė panaudoti dabar prie mok. suburtiems vaikučiams. Jai ypatingai buvo malonu sumanymas įvykdyti, kai p. St. Dervinienė sutiko talkininkauti rolių išrašyme, vaikučių tvarkyme, bei visišku paruošimu garderobo scenai.

Taip sutartinai veikdamos, šios dvi lietuvaitės paruošė daug veikaliukų Šv. Kalėdų, Vasario 16 bei Motinos Dienos progomis. Labiausia atsiminti veikaliukai: "Už Tėvynę" ir "Be mamytės".

Apart šių pareigų jos dvi buvo nuolatinėmis choristėmis bažnyt. chore ir vėliau "Aušros", bei aktyvios suaugusių bendroje kultūrinėje parapijos veikloje.

Nors abi labai kukliai šiuos darbus įvertina, bet iš lietuviybės taško žiūrint, jos atliko daug ir tas verta prisiminti bei pasidžiaugt. Jos pagelbėjo išlaikyti lietuviybės žibintą, su kuriuo Šv. Jono Krikšt. parapija Toronte pasitiko naujai atvykstančius brolius lietuvius iš tremties.

M. F. Y-nė

"Jaunystės maršas" gaunamas pas platintojus ir "Ateities" administracijoje 916 Wiloughby Ave., Brooklyn 21, N.Y., U.S.A. Jos kaina \$2.00. Ji turi 260 psl.; išleido prel. P. Juras, o atspausdino Pranciškonų spaustuvė Brooklyne.

O Petraitienė

Atsiųsta paminėti

KARJERISTAI, Juozo Grušo, romanas, I dalis. Išleistas Nidos, Anglijoje. Knyga turi 190 psl. Įdomiai parašytas satyrinis romanas.

ŠIRDIS PERGAMENTE, K. Grigaitytė. Poezija. Išleido "Vėnta". Kaina \$1.50.

ŽIBINTAS, religinės kultūros žurnalas, leidžiamas Anglijoje. Metinė prenumerata Anglijoje 10 šil., JAV ir Kanadoje \$2. Adresas: 21 Ann Place, Bradford 5, Yorks, England.

LAIŠKAI LIETUVIAMS, Tėvų Jėzuitų leidžiamas mėnesinis žurnalas. Metinė prenumerata \$2. Įdomus suaugusiems ir jaunimui. Adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Ill.

JAUNIMO ŽYGIAI, visuomeninio auklėjimosi ir krikščioniškos - demokratiškos politikos jaunimo laikraštis. Leidžia Liet. Krikščionių Demokratų Sąjungos Jaunimo sekcija. Metinė prenumerata \$1. Atskiras numeris 30c. Adresas: 560 Grant Ave., Brooklyn 2 N.Y., USA.

LAIKAS, lietuvių savaitinis laikraštis leidžiamas Buenos Aires Argentinoje. Adresas: Mendoza 2280 Avellaneda, Buenos Aires, Argentina.



Veikalėlio "Be mamytės" dalyviai. 1936 m. Motinos Dienos proga grupė vaikučių iš Toronto lietuvių R.K. parapijos mokyklėlės su rengėja ir režisore Ona Kalinauskienė. Nuotraukoje nėra Stefos Dervinienės.

Moterys plačiame pasaulyje

Apie Kolumbijos moteris

A. Dubauskienė

Išvaizda. Kolumbietė, paprastai, yra vidutinio ūgio, brunetė, tamsių akių, juodų plaukų, turi gražiai sudėtą kūną. Yra kolumbiečių, kurios turi juodus plaukus ir juodas akis, gi veidą marmuro baltumo. Pasitaiko blondinių su mėlynom akim, bet labai retai. Apskritai, kolumbietės, ypač Antiokijos, pasižymi grožiu. Retai sutiksi čia moterį, kurią būtų galima pavadinti "negrąžia". Kolumbietės gražiai ir skoningai rengiasi, yra įgudusios spalvų derinime. Nuo modų neatsilieka, uoliausiai jas sekdamos. Ypač "augštosios klasės", kaip čia kad vadina, kolumbietė savo mokėjimu rengtis gali pralenkti madingą europietę. Dar pridėsiu, kad ji yra gyvų akių ir staigaus judesio. Kalba jų yra labai greita ir kalbėdamos neapsieina be "mostikavimų". Yra kolumbiečių ir lėtesnio temperamento, tačiau daugumoje jos visos labai gyvos.

Motinystė. Kolumbietė moteris motinos vardu gali vadintis su dideliu pasididžiavimu. Nesurasi kolumbietės motinos, kuri būtų pagimdžiusi tik vieną kūdikį. Taipgi, nei du, trys ar keturi neteikia jai, kaip motinai, garbės. Ji pagimdo net iki 25-30 kūdikių, ir tai ne melas! Šeimos čia nepaprastai gausios. Vidutiniškai, susideda iš 8, 10, 15 vaikų. Žinoma, tokių šeimų motinos būna dar labai jaunos, nes jos teka 14-16 metų. Beveik kiekviena ištekęsusi kolumbietė gimdo kasmet. Su daugeliu tokių motinų išsikalbėjus, te-

ko patirti, kad jos tik dideliame vaikų būryje gali jaustis tikrai laimingos. Nuolatinis neštumas jų neliūdina, jos nedejuoja ir nesiskundžia savo dalia. Kolumbietė motina savo vaikus nepaprastai myli, rūpinasi jais kiek įmanoma ir moka jais kitiems pasidžiaugti. Visas savo dienas ji praleidžia nuolatinuose rūpesčiuose vaikais. Jokie kiti reikalai nei pramogos jos nevilioja. Kolumbietė moteris: motina ir žmona yra **visiškai atsidavusi savo šeimai**. Kolumbijoje taipgi yra paprotys švęsti motinos dieną. Šiai šventei yra skiriamas antrasis gegužės mėnesio sekmdienis. Yra skiriamos piniginės premijos, kurios dažniausiai atitenka 16, 18 ar 20 vaikų motinoms.

Religija. Vargu surasti kolumbietę, kuri religinėse pareigose būtų apsilėdusi ar atšalusi. Nežiūrint, ar tai būtų jauna mergaitė, ar ištekęsusi moteris, senutė ar moderni gražuolė — visos jos didžiai religingos. Neretai tenka susimąstyti, reginti taip stiprų kolumbietės tikėjimą ir taip didelę ir gražią jos meilę Dievui. Daugelis iš čia esančių svetimtaučių moterų, dažnai kolumbietes "fanatikėmis" pavadina, tačiau tai nėra teisinga. Argi tai reiškia fanatizmą mylėti Dievą visomis savo jėgomis ir jausti gyvą Jį savo širdyje? Nepraktikuojančių katalikų moterų kolumbiečių tarpe nesurasime. Pavyzdžiui, čia Medelline, labai sunku būtų surasti kolumbietę katalikę, kuri sekmdienį nebūtų išklausiusi Mišių. **Daugumoje, Komunijos eina kasdien**, o taip pat daugybė iš jų klauso Mišių kas rytą. Ypač didelį įspūdį daro pir-



Madinga kolumbietė moteris.

mieji mėnesių penktadieniai, kada bažnyčios prisipildo žmonių, o kunigai dalina Komuniją ištisomis valandomis, be pertraukos. Prisiartinti prie Dievo stalo, reikia ilgokai laukti, nes ne keletą, o šimtus žmonių kunigai turi aptarnauti. Šis kraštas, iš viso, yra labai religingas. Kolumbietė savo vaikus auklėja dideliai katalikiškoje dvasioje. Ji neleis nuo savęs savo vaikui nutolti nei žingsnio, nepalydėdama jo kryžiaus ženklu. O ir visi žmonės čia turi paprotį išeinant iš namų į gatvę dar prie durų, persižegnoti. Tai tikrai gražūs ir prasmingi katalikiški papročiai ir daug dar jų galima būtų čia suminėti. Ypač teikė didelio pasigėrėjimo man, kaip katalikei, ir ką būtinai turiu pasisakyti, tai ką patyriau, lankantis kolumbiečių namuose, ir tai ne varguolių namuose, o milijonierių. Tokius namus galima pavadinti fantastiškais pilimis. Daugybė kambarių su liuksusiniais įrengimais, su didžiuliais Liudviko XIV ir kitokių salionų stiliais ir t.t. Tačiau ne apie tai noriu kalbėti, pasakyti noriu tik, kad tokios turtuolės kolumbietės namuose, jos pačiuose gražiausiuose svečių priėmimo salionuose, pirmiausia pamatysi šv. Jėzaus širdies, ar Marijos didžiulį paveikslą, kabantį pačioje garbingiausioje vietoje. Tai yra kolumbietės katalikės moters namų didžioji puošmena ir brangenybė! Ir visur, kur beieitum, pas turtuolę, mažiau turtingą ar visišką vargšę, jos pačio geriausiojo kambario sieną puoš didesnis ar menkesnis šventasis paveikslas su šalia žėrinčia šventų aliejų liepsnele... Apskritai čia yra labai mylima ir garbinama švenčiausioji Jėzaus širdis, taigi dažniausia šis paveikslas ir puošia kolumbiečių namus. Leiskite taipgi atvirai man pa-



Iš kairės į dešinę sėdi: Izabelė Grubevičiūtė, Silvija Gudžiauskaitė, Genovaitė Yokubynaitė (vadovė), Vanda Jarašiūnaitė. Stovi: Vanda Dervinytė, Angelė Vaitkevičiūtė, Birutė Indrelytė ir Janė Grinskaitė. /Toronto lietuvaitės/.



Antiokijos grožio karalienė Mercedes Trujillo (medellinietė), kurią ponios palydi atidaryti jai skirtą vakaro - baliaus.

sasakyti, jog aplankiusi ir pažinusi kolumbiečių namus, nekartą pajutau didelį širdies skaudėjimą, prisiminusi, jog mūsų mažoje tėviškėje šie gražūs katalikiški papročiai buvo mėgiami tik kaime... Gi, mūsų miestų "ponios" /ne motinos, žmonos/, kuri tik išgydavo "salioną" argi nepasakydavo? "Kurgi, šventi paveikslai salionuose kabinti netinka... svečiai čia ateina, ... geriau ten kur ne taip mato si"... Tuo tarpu kolumbietė katalikė jaustųsi nelaimingiausia pasaulyje, jei jos kambario sienų nepuoštų šventųjų paveikslai. Ne tik lietuvė moteris galėtų daug iš jos šiuo atžvilgiu pasimokyti, bet ir kitų tautų moterys atrastų kolumbietėje, kaip katalikėje, dideliai gražaus pavyzdžio ir ją pasigėrėtų.

Išsimokslinimas augštesnio laipsnio nesiekia. Daugumoje, kolumbietės yra vidurinio mokslo. Išsilavinusių moterų kolumbiečių tarpe beveik nerasime. Todėl socialiniame, visuomeniniame bei kultūriniame gyvenime, šio krašto moteris savo įnašo nepalieka. /Gal dėl to tiek skurdo šioj šaly?/. Kolumbietė užsiklindusi siauručiuose savo gyvenimo rėmuose, gi jei atsitinka, kad kuriai iš jų pasiseka išeiti iš siaurų kasdienos ribų, tai būna didelė naujiena ir pasididžiavimas. Apskritai, atrodo, jog kolumbietė neturi troškimo mokslo siekti. Lyg jos prigimtyje nebūtų šviesos išsiilgimo, lyg ir gabumai jos būtų menkesni. Negalima todėl kolumbietės per daug kaltinti, jos pašaukimas, jos svajonė ir jos laimė yra šeimos židinys. Ilgesnėms studijoms, jos laiko stokotų, nes, kaip minėjau, skuba ištekėti labai jaunos. Jų gyvenimas gūdžiai

skamba Pietų Amerikos literatūroje.

Visos mokyklos Kolumbijoje yra privačios, taigi net ir pradinis mokslas reikia apmokėti. **Valdžios apmokamų mokyklų čia nesiranda**, todėl esant didelei daliai neturtingų žmonių šiame krašte, jie lieka analfabetais, nes neturi kuo ir pradinio mokslo apsimokėti. Tuo pačiu, **daugybės beturčių kolumbiečių moterų gyvenimas yra liūdnas ir tamsus**. /Apie tai kita praga/. Bendras vaizdas: kolumbietė moteris yra toli atsilikusi nuo savo bedralaičių Europoje ar Š. Amerikoje.

Šeiminkė. Beveik visos kolumbietės **nemėgsta virtuvės darbų**. Virimas, kepimas, visiškai jų, kaip šeiminkinių nevilioja, todėl reta iš jų moka virti, ar kepti. Visi panašūs namų ruošos darbai yra skaitomi grynai "tarnaitiniai", taip pat, skalbimas ir lyginimas. Tarnaitė pas kolumbietę moterį yra "labai madoje". Ji jaučiasi laiminga "atsivadavusi" nuo nemėgiamo darbo. Po vieng tarnaitę atrasime čia beveik kiekvienoje šeimoje, gi turtingesnės kolumbietės pasilaiko po 2 ir 3 **tarnaites**: virėją, kambarinę ir auklę. Be jų neapsieina nei vienos dienos. Didžiausia nelaimė kolumbietei likti be tarnaitės. Keista, pav., kolumbietė toli gražu, nesirūpina taip, kaip lietuvė moteris valgio pagaminimu ar kokybe. **Pirmoje eilėje kolumbietė rūpinasi apsirėngimu, puikiu jos buto išrodymu** ir t.t. Skaniau ar praščiau pavalgyti kolumbietei rūpesčio neteikia, todėl jos savaitės meniu yra nuobodokas. Apskritai, nemėgstama valgių keisti, beveik kasdien veržiamasi tais pačiais. Ypač daug vartojama ryžių. Mėsa ir daržovės labai normuotos. Duonos be-

veik nevartojama, nemėgsta. Vietoje duonos iš kukurūzų miltų gaminasi mėgiama "arepa". Reikia pasakyti, kad kolumbietė kaip šeiminkinė yra per daug ekonomiška, kas liečia maistą, ir per daug ekstravagantiška kiek tai liečia rūbus, baldus ir t.t.

Yra "darbelių", kuriuos kolumbietė itin mėgsta, pav., visos jos labai mėgsta auginti namuose gėles. Neatrasa kolumbietės namų, kurių nepuoštų gėlės. Nesvarbu, ar tai būtų turtuolės namai, ar beturtės. Iš viso, kolumbietė yra didelė **namų mylėtoja** ir retai kada juos palieka. Didesnę savo gyvenimo dalį praleidžia **užsidariusios namuose**, mėgsta todėl juos prižiūrėti, kad jie kaip galima gražiau ir švariau atrodytų. Kolumbietė turi gerą skonį kambarių sutvarkyme ir jų puošime. Ši sritis, kaip šeiminkinės, kolumbietės yra mėgiama. Turtingosios dažnai **specialiai išvažiuoja į užsienį iš ten parsigabenti naujų ir brangių puošmenų savo namams**.

Baigiant gera būtų šį tą pasakyti apie **kolumbietės būdą**, tačiau čia kiek sunkiau. Pameni, pirmais metais į šį kraštą atvykus, užklausiau čia ilgiau gyvenusią šveicarę: "Papasakokite man, koks šio krašto žmonių būdas". Ji šypsodamasi man atsakė: "Jau 20 metų kaip čia gyvenu, bet šio krašto žmonių dar nepažįstu". Aišku, man buvo labai keista ir galvojau, kaip tai galėtų būti? Tačiau šiandien, lygiai taip pat klausiamam galėčiau atsakyti. Apskritai, kolumbietė moteris yra **savyje užsidariusi** ir stengiasi kalbėti labai paviršutiniškai. Nežiūrint, kad **daug kalba, tačiau nedaug tepasako**. Yra mandagi, visada su šypseną ir niekad neparodys kas jai patinka ir kas ne. Mėgsta daug klausyti, tačiau nemėgsta būti klausijama.

*

INDIJA. "Moteriai, — sako senas Hindu įstatymas, — nėra žemėje jokio kito dievo, tik tai jos vyras". Kraštutinis šio įstatymo padiktuotas paprotys reikalavo, kad našlės susidegintų ant savo vyro laidotuvių laužo. Britai šitą praktiką uždraudė. Tačiau našlės dalis pasiliko labai varginga. Hindu įstatymai jai draudžia dėvėti papuošalus, kosmetiką, spalvotus drabužius. Ji negali eiti į vestuves ar gimtuves. 3000 metų senumo įstatymas paveldėjimo teisę suteikia tik vyrams. Taip žmonos turtas gali atitekti tolimam giminačiui, ir jei šis nebus duosnus, jai teks elgetauti. Jei vyras legaliu būdu jai ir paliktų turto, jis gali būti sunaudotas tik tai vyro laidotuvėms ar kelionei į šventas vietas.

1937 m. išleistu įstatymu našlei leista gyventi jos mirusio vyro namuose, tačiau ji negalėtų namų parduoti. 1949 m. ministeris pirm. Nehru norėjo praversti radikalias reformas, kad pagerintų moterų būvį, kurios tačiau dėl vyrų opozicijos, neparaėjo. Šiais metais tačiau, jam pavyko praversti paveldėjimo įstatymą, pagal kurį žmonos, našlės ar dukterys gauna teisę paveldėti šeimos turtą ir su juo elgtis, kaip tinkamos. Debatai truko 40 val. Nehru, kreipdamasis į 20 moterų parlamentarių kalbėjo: "Aš tikiu, kad jei Indija eis pažangos keliu, ta pažanga ateis per Indijos moterį". Parlamento sek-

retorė Lakshmi Menon naują reformą pavadino "laisvės galimybė".

ŽYDŲ TAUTOJE našlė negali tekėti be svainio sutikimo. Ji gauna tik trečią palikimo dalį. Žmona nepagimdžiusi kūdikio per 12 metų gali būti automatiškai ištuokta.

JUNGT. VALSTYBIŲ Kongresan pirmoji moteris išrinkta buvo J. Rankin 1916 m. Nuo to laiko Kongrese buvo 60 moterų. 9 jų buvo senatorėmis. Vis didėjantis moterų skaičius aktyviai dalyvauja politikoje. Kas, tikimasi, laiko bėgyje pakeis patį partines politikos pobūdį, kuris daugelio ligi šiol yra laikomas "nešvarių lošimu".

KINIJOJE. Čikagietis misijonierius kun. Juozas Karalevičius "Drauge" rašo:

Moters gyvenimas Kinijoje labai sunkus. Vyras yra galva, o moteris — daug ir sunkiai dirba. Į turgų išėjus, galima rasti turtingus pirklius, kurie turi išstatę moterų eilę, ir vyras gali nusipirkti žmoną. Už stiprią, gerai galinčią dirbti moterį mokama po 20 amerikietiško dolerio. Kartais miestuose pagrobia mergaites, nugabena kur toli toli, kad jos nebežino kaip sugrįžti, ir ten parduoda.

Dažnai patys neturtingiausi, jeigu jiems gimsta mergaitė, kurią bus sunku išmaitinti ir paskiau aprūpinti vedyboms — ją uždušina ir išmeta laukan; lavonėlį suėda gyvuliai ar žuvys.

*

Daugiau teisių moterims

Jau kuris laikas pasaulyje vyksta bendras moterų judėjimas už lygias teises. Tačiau ne visur dar pilnai laimėta. Egipto moteris turi jau balsavimo teises, bet yra išskiriamos privačiame darbe. Vyras kaltina, kad jos dirbdamos vadovaujasi tik intuicija. Graikijos moteris tik neseniai laimėjo balsavimo teises. Anglijoje vis dar kovojama: už vienodą darbą — vienodas atlyginimas. Kanadoje šiais metais priimtas vienodo atlyginimo įstatymas, bet moterų atstovės, p. Turner Bone pareiškimu, buvo reikalaujama ir kovota 50 metų. Australės nori pensijos moterims našlėms su vaikais, jaunesniais kaip 6 m. ir moterims pratęsti darbo metus. Tai yra, kad moteris galėtų ilgiau dirbti, negu vyrai, prieš paleidžiant į pensiją. **K.**

*

Drąsa ar paikybė

Čikagos Tautinė Atsargumo Taryba pataria vyrams nepajuokti moterų dėl to, kad jos esančios baimingos.

Nelaimingų atsitikimų statistika rodo, kad vyriškų aukų skaičius yra dvigubai didesnis, negu moteriškų. Šitas dalinai yra dėl to, kad vyriški darbai juos daugiau išstoja pavojun, tačiau moters sveikas protas ir sugebėjimas saugotis lošia nemažą rolę.

Moterys kiek dažniau susižeidžia krisdamos, nei vyrai, visais kitais atžvilgiais viršija vyrai.

Automobilių katastrofose 1956 žuvo 26.725 vyrai ir 8.861 moteris. Priežė 5.450 vyrų ir 884 moterys, geležinkelių nelaimėse žuvo 2.129 vyrai ir 487 moterys ir t.t.

Moterys ir politika

Pagal E. C. French, "Readers Digest", 1952 metais moterų skaičius, balsavusių už Eisenhowerį viršijęs vyrų visu 1.300.000. Ar tai parodo moterų domėjimąsi politika?

"Domėjimasis politika" gali apimti gana plačią sritį, pradedant susipažinimu su renkamaisiais kandidatais ir jų atstovaujamomis politinėmis idėjomis, parodant savo nusistatymą rinkimų metu, iki aktyvaus dalyvavimo partijoje ir valdžios vietų užėmimo.

Daug yra kalbama apie didėjančią moterų politinį aktyvumą nuo 1952 metų ir rekordinių moterų skaičių, balsavusių tais metais. Tačiau tik 55% moterų, turinčių teisę balsuoti, pasinaudoja šia teise. Tuo tarpu 63% vyrų, turinčių teisę balsuoti, dalyvavo rinkimuose. Šis palyginimas rodo, kad nors

vyrų domėjimasis politika yra menkas, tačiau moterų dar mažesnis.

Kyla klausimas, kodėl moterys taip nerodė susidomėjimo politika? Viena priežasčių yra, kad moterims **nebuvo leidžiama balsuoti** per pirmuosius 137 Amerikos valstybinio gyvenimo metus. Todėl moterys įprato žiūrėti į politiką, kaip vyrišką sritį. Jos, sukoncentravusios savo dėmesį šeimos židiniui, politiką laikė svetimu dalyku. "Ką gali bendro turėti politika su šeimos gyvenimo problemomis?", naviškai paklausia moteris. Tai visai "ne jos dalykas".

Be to, pažiūra, kad moteris yra namuose, praeity buvo vyrų labai stipriai palaikoma. Į "silpnąją lytį" buvo žiūrima, kaip į žemesnius padarus. Tipiškas amerikietis yra



Kolumbietės moterys savo tautiniuose drabužiuose.

Apie vyrus ir moteris

June Callwood, kanadietė rašytoja, trijų vaikų motina, sako, kad iš visų ginčus keliančių problemų, diskutuojančių apie vyrą ir moterį yra mažiausiai inteligentingos. Pažiūros, baimės ir nesusipratimai, kurie skiria vyrus nuo moterų, esą daugumoje nesąmoningas daugelio šimtmečių palikimas.

Vyrai, sukūrę esamą vertybių matą, **diriguoja viešąją nuomonę savo naudai**, tačiau, kaip amžiaus ilgumo statistika rodo, jie patys dėl to daugiausia ir kenčia. Berniukai privalą interesus atletika, beisbolo lazda mergaitės rankoje sukelia šeimoje susirūpinimą. Paaugliams berniukams neleidiama verkti, mergaitėms tas patariama. Berniukas retai žiūrės į būsimas tėvo ar vyro pareigas džiugiai ir su viltimi, mergaitė gi anksti stumiama ištėkėti, neatsižvelgiant ar jos paskirtis būtų šeimoj ar kitur.

Neišikimybė vyrui nėra nedovanotina, lygiai kaip ir girtavimas, gali net kelti jo "pres-

tižą" draugų akyse. Moters neišikimybė ar girtavimas kelia visuotinę pasibaurėjimą.

Moterys, nuo pat vaikystės gyvena vizija praleisti gyvenimą vyro adoruojamos, apsuptos vaikų, kurių noselės niekad nebėga; vyrai gi, mato save, kaip tvirtoves su muskulais, kuriais pajudintų kalnus, ar iškalba, kuria uždegtų minias.

Keistenybė esanti tame, kad šitie sapnai esą nesuderinami bendroje koegzistencijoje. Protinis ir fizinis irimas prasideda, kai moterys neatranda patitenkinimo motinystėje, o vyrai sužino, kad jie negali pajudinti kalnų. Šitie iš geležies nulietai "vyrishkumo" ir "moterishkumo" stabai nedaleidžia, kad moteris galinti turėti vyriško gajumo, o vyras moteriško švelnumo, kaip kad iš tikrųjų gyvenime esti. Tragedija esanti tame, kad apsilenkiama su faktu, jog kiekvienas vyras turi to, kas vadinama "moterishkomis" savybėmis ir kiekviena moteris esanti dalinai tas, kas

vadinama "vyrishka". Kiekvienas gydytojas galės pasakyti, kad laike pirmų trijų mėnesių žmogaus užuomazga turinti abiejų lyčių charakteristikas.

Kadangi kiekvienas žmogus esąs sudėtas iš begalinės daugybės vyriškų ir moteriškų ypatybių, nenuostabu, kad moterys randa neįmanoma gyventi pagal joms pastatytą "moterishkumo idealą", o vyrai pagal vyrishkumo.

Ta pati viešoji opinija, kuri stato moteriai namus ir motinystę augščiausiu tikslu, nurašo šeiminkę į vieną kategoriją su piliečiais be užsiėmimo ir stebisi, jei kas nors buvo atlikta "paprastos šeiminkės". Ir taip dviejų žmonijos giminiių kova eina be pabaigos.

Vyrų mirties priežastys rodo, kad jų amžius trumpinamas dėl to, kad jie nešą ekonominės atsakomybės našą. Prisideda ir auklėjimas, kuris išauginą mergaites labiau, nei berniukus būti atsargiom, švariom ir saugoti sveikatą.

Laikas esąs pervertinti vyrishkumo ir moterishkumo aptartis, kad pailginus vyro gyvenimą, kuris dirba virš savo jėgų, ir praturtinus moters gyvenimą, kuri savo jėgų pilnai neišnaudoja.

Pradžiai jinai siūlo atsikratyti tų mėlynų ir ružavų kupaikių.

įpratęs galvoti apie save, kaip šeimos rūpintoją ir gynėją. Viduramžių riterishkumas yra palikęs savo ženklą ir vyrui yra sunku įsivaizduoti moterį sau lygią kovoje už būvį, o juo labiau politikoj. Be to, jis jautųsi nejaukiai, nežinodamas, kaip traktuoti moterį, esančią valdžios poste. Ar jis privalo vengti šiurkščių žodžių, nuimti savo kojas nuo stalo ir atsisesti, kada ji įeina į kambarį? Kad išvengus tokių galvosūkių, jo sprendimas buvo visai jos neįsileisti.

Modernishkasis gyvenimas pradėjo keisti moters galvoseną; **politika jai nebėra svetimasis dalykas**, kada televizija ir radio atnešė ją jai į namus. Be to, ji yra labiau išsimokslinusi, negu jos prosenelė, turi savim daugiau pasitikėjimo ir todėl labiau domisi įvykiais už savo namų ribų. Taip pat abidvi pagrindinės partijos, norėdamos laimėti moterų balsus, stengiasi jas įtraukti į politinį sukurį. Viena iš priemonių yra ruošimas konferencijų moterų politiniam lavinimui ir jos yra

moterų gana entuziastingai sutinkamos.

Įvairios darbo unijos taip pat stengiasi įtraukti moteris į politiką per visokias politinio lavinimo programas.

Ar skiriasi aktyvi politikoj moteris nuo vyro? "Moteris nė kiek neblogesnė už vyrą", sako Michael H. Prendergast, New Yorko valstybės demokratų partijos pirmininkas. Ji neseka aklai partijos linijos, ką nere tai daro vyrai. Bet jeigu jau ji kartą yra įsitikinusi savo nuomonės teisingumu, ji dės savo galvą ją apginti".

Moterys yra puikios darbuotojos ir geros politikės, sako kaikurie partijų atstovai. Tačiau jos dažnai vadovaujasi jausmais, ne protu, kas partijai kartais nėra naudinga.

Moterų susidomėjimas politika yra sužadintas, politinis auklėjimas išplėstas, jų aktyvus dalyvavimas remiamas. Kokie bus viso to rezultatai dar per anksti pranašauti ir pati ateitis tą parodys.

Sulietuvino

J. Ambraziejienė.

MADOS

Rodoma tendencijų grįžti į 1912 m. Sveikatingi ružavi skruostai užleidžia vietą "delikatnai išblykusiam" veidui. Sportiškas žingsnis — lengvam šiurenimui. Batai smailėja, užkulniai žemesni. Su aksomais, brokadais, šifonais gausiai vartojama kristalo, deimanto bei perlų imitacijų papuošalai: segės, apikaklės, spilkos skrybėlėms ir pan.

Paryžius reklamuoja vadinamą "rusišką" siluetą su muftomis, "kazokų" švarkais, bei augštomis kailio kepurėmis.

Anglų modeliai demonstravo paskučiausios Londono mados Maskvoj. Modeliai buvo sutikti su dideliu entuziazmu, tačiau elegantiškų suknelių savo moterims Maskvos vyrai neužsakė.

Aš nesu taip jauna, kad vakare galėčiau dėvėti juodą drabužį.

Ela Schiaparelli.

Mūsų moterys

MARIJAI VARNIENEI 70 METŲ

Dailininko Adomo Varno žmona yra ne tik rūpestinga savo vyro gyvenimo palydovė ir jo kūrybos skatintoja, bet ir žinoma mūsų pedagogė, montesorinės vaikų auklėjimo ir mokymo sistemos skleidėja Lietuvoje.

Gimusi 1886 m. rugpiučio 26 d. Raseinių aps., Girkalnio vls., Bakaičių dv., Marija Kuraitytė gimnaziją baigė Petrapilyje 1904 m. Buvo linkusi studijuoti mediciną, tačiau dėl per jauno amžiaus patarta pirma stoti į dvejų metų Ginekologijos institutą, kurį baigusi, išvyksta sveikatos pataisyti į Šveicariją, kur tuo metu Marijos sesuo Stasė /muziko Miko Petrausko žmona/ studijavo pedagogiką. Ženevoje ir Marija susidomi pedagogika. Grįžusi į Petrapilį, 1908 m. ima lankyti gimnastikos ir pedagoginius dvimečius kursus. Juos baigusi, nuo 1910 m. paskiriama gimnazijos mokytoja keliose Maskvos gimnazijose. Pradžioje jauna mokytoja ir naujas gimnastikos dalykas mokytojų buvo sutikta skeptiškai, tačiau jau po pusės metų pedagogai pastebėjo padarytą didelę pažangą mokinių drausmingumo srityje ir į gimnastikos mokytoją ima žiūrėti su pagarpa. 1911-14 metais popiet lanko Šenjavskio Liaudies Universiteto pedagoginį skyrių, tuo pat metu vaikų aukštelių vedėjoms rengti kursuose dėsto pedagoginius žaidimus ir praktinį darbą dirba su priešmokyklinio amžiaus vaikais. Tas kelias vėliau Mariją Kuraitytę - Varnienę nuves į Marijos Montessori metodą. 1914-15 m. praleidžia Šveicarijoje, 1916-17 m. yra Maskvos vaikų aukštelių priežiūrėtoja, 1917 m. nusikelia į Voronežą, kur paskiriama lietuvių gimnazistų bendrabučio auklėtoja. 1918 m. liepos mėn. pirmuoju ešalonu su visa gimnazija grįžta į Vilnių.

Nors nuo kuditystės Marija gyveno Petrapilyje, kur tėvas turėjo gerą tarnybą, tačiau kiekvieną vasarą apie 3 mėnesius praleisdavo tėviškėje, kur su seserim kasdien popiečių metu mokė kumečių ir kaimiečių vaikus lietuviš-



Marija Varnienė

kai skaityti, rašyti ir skaičiuoti. Šventadieniais po pietų mokė rašyti suaugusius. Toji slapta lietuviška mokykla veikė penkias vasaras — 1899 - 1904. Ją globojo tėvas Andrius Kuraitis, kuris draudė savo vaikams kalbėti lenkiškai, o Petrapilyje priežiūrėjo, kad jie draugautų su lietuviais studentais.

Nuo 1918 m. rudens Marija dirba mokytojos darbą Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje, vėliau dar ir lietuvių mergaičių gimnazijoje. 1919 m. rugsėjo 28 d. kan. J. Tumas šv. Mikalojaus bažnyčioje Mariją Kuraitytę sutuokia su dail. Adomu Varnu. 1921 m. atvyksta į Kauną, kur tuoj bando įsijungti į Lietuvijoje visai dar naują priešmokyklinio auklėjimo organizavimo darbą. Tačiau M. Varnienės auklėjimo metodai nebuvo tinkamai įvertinti ir ji buvo priversta nuo šio darbo kurį laiką pasitraukti, o 1923-25 m. teko pakelti sunkią ligą.

Nuo 1927 m. vadovauja vaikų darželiui Kaune, pritaikydama montesorinę sistemą. 1930 m. vyksta į Romą, kur baigia pusmetinius dr. M. Montessori kursus vaikų darželių vedėjoms.

Po įtempto darbo grįžusi, suserga sunkia anemijos forma. 1931, 32 ir 36 m. Kaune M. Varnienė praveda metinius kursus vaikų darželių vedėjoms parengti. Viena tų kursančių, D. Petrutyte, lieka visą laiką dirbti su M. Varniene jos vedamajame vaikų darželyje, vėliau ir pradinėje mokykloje. Dail. Ad. Varnas padeda ne tik parengdamas mokslo priemones, bet taip pat populiarindamas Lietuvoje montesorinę sistemą įvairiuose žurnaluose ir atskiromis knygelemis. Šios sistemos propagandai buvo surengtos šešios vaikų darbų, mokomųjų priemonių bei kursančių darbų parodos /1929-37 m./ Kaune. Su tos srities darbais M. Varnienė pasirodydavo tarptautiniuose Montessori kongresuose, rengtuose kas dveji metai įvairiose valstybėse /1931 m. Romoje, 1933 — Amsterdame, 1935 — Oxforde, 1937 — Kopenhagoje/. Buvo pasiūlyta toks suvažiavimas surengti Kaune, tačiau atitinkamos įstaigos nerado reikalo suteikti reikalingos finansinės paramos.

1934 metais Lietuvoje buvo įsteigta montesorinė draugija. Jos steigėjų tarpe, be Marijos ir Adomo Varnų, buvo V. Lozoraitienė, 1932 m. Romoje baigusi tarptautinius Montessori kursus, kun. V. Mažonas, baigęs Oxforde tarptaut. Montessori kursus, prof. St. Šalkauskis ir kt. Tais metais M. Varnienė gauna dr. M. Montessori įgaliojimą atstovauti montesorinei sistemai Lietuvoje. Tos sistemos griežtai laikydamasi, M. Varnienė dirba Lietuvoje ligi pat 1944 m., o 1946-49 m., talkinama savo buvusios mokinės D. Petrutytes, veda montesorinę mokyklą Ravensburgo lietuvių kolonijoje. Stebėjau šią mokyklą, turėjusią 36 vaikus ir darbo sėkmingumu atkreipusią ypatingą dėmesį ir vokiečių ir prancūzų augštųjų pareigūnų. Tikrai: ketverių metų amžiaus vaikai jau gražiai skaitė lietuviškas knygas.

Čia ne vieta išdėstyti montesorinės sistemos teigiamybes, tai tik vienu kitu sakiniu pažvelgsime į jos kelius. Kertinis šios sistemos akmuo — yra



Marija Varnienė savo montesorinėje mokykloje Ravensburge.



Ravensburgo montesorinėje mokykloje.

laisvės principas. Dėl to nėra nė pamokų lentelės: tuo pat metu vienas vaikas dirba viena, kitas — kitą darbą. Montesorinis mokslas pagrįstas savaimingos vaiko veiklos reikšimosi principu. Tikslingai išnaudojamas vaikui įgimtas tvarkos polinkis. Mokykloje naudojamos lygiai individualinės ir grupinės pratybos. Nevartojama jokių fizinių bausmių. Nerašoma tradicinių pažymių. Vaiko apsirikimai laikoma ne klaidomis, o tik nežinojimu.

Marija Varnienė, įsitikinusi, jog montesorinė sistema yra geriausia, pati griežtai jos laikėsi, bet plačiau paskleisti Lietuvoje jos, deja, nepavyko. Tačiau M. Varnienės pastangos liks šviesiai nušviestas Lietuvos švietimo kelių istorijoje, o jos ištikimos mokinės, reikia tikėtis, kad ir po ilgesnės pertraukos atgaivins montesorinę sistemą ateities Lietuvoje.

Nuo 1949 m. Marija Varnienė gyvena Čikagoje, įvairiais būdais padėdama vyrui atsieti dailei. Jau peržengusi 65 metų slenkstį, eina dar 5 metus dirbti į siuvyklą, ir tuo būdu Adomas Varnas įgalinamas nutapyti monumentalinį istorinį Mindaugo vainikavimo paveikslą, kuriam dailininkas paskyrė pusketvirtą įtemptų kūrybinio darbo metų. Taip Marija Varnienė yra šio ir kitų paveikslų netiesioginė talinkinė, darydama prasmingą savo ir savo vyro gyvenimo saulelydį.

B. B.

Nauja "Moters" Redakcinės Telkos narė Elena Tumienė



Gimnaziją baigė Tauragėje. Studijavo Kaune, Vilniuje, Karaliaučiuje, Hamburge. Diplomą įsigijo 1953 m. baigdama Los Angeles Immaculate Heart College — Cum Laude.

Specialybė: Anglų ir Amerikos literatūra. Dabar yra kandidatė magistrui, kurį mano įsigyti šį pavasarį. Tezės tema: "Moteris T. S. Eliot poezijoje".

Priklausė "Giedros" Korp! /buvo pirmininke/, dirbo su pavasarininkais ir angelaičiais /buvo Centro Valdybų narė ir jaunesniųjų pavasarininkių s-gos pirmininkė, Centro Valdybos išdininkė/. Išrinkta į Kappa Gamma Pi,

National Honor Society of American Women.

Ištekėjusi už Hermano Tumo, teisininko, buvusio Pedagoginio Instituto lektoriaus. Sūnus Vydūnas 3 metų.

Mokytoja gimnazijoje Lietuvoje, Vokietijoje ir Los Angeles Paramount Senior High School, kur dėstė anglų kalbą 10-tai ir 11-tai klasėms.



Bronė Aleksandra Jameikienė

1937 m. baigė "Aušros" mergaičių valstybinę gimnaziją Kaune.

1940-44 m. dirbo Lietuvos Mokslų Akademijoje, Lietuvių Kalbos Institute, Vilniuje.

1944 m. išklausė Vytauto Didžiojo Universiteto humanitarinių mokslų fakultetą, lituanistikos skyrių /Kaune ir Vilniuje/.

1944 m. paliko Lietuvą.

1947-49 m. studijavo Ecole des Arts et Metiers, Freiburg i. Br., Vokietijoje; pas Antaną ir Anastaziją Tamošaičius ir S. Ziehle specializavosi dekoratyvinių audinių srityje.

1949 m. atvyko į JAV.

1950-52 m. dirbo "Drauge".

1952-56 m. meno studijas tęsė Art Institute of Chicago; pas prof. Grace Earl specializavosi kompoziciniame projektavime. Institutą baigė dailių menų bakalauro /BFA/ laipsniu 1956 m. su atžymėjimu garbės sraše.

Nuo 1952 m. dirba vitražų ir mozaikos srityje Bažnytinio Meno Studijoje Čikagoje.

1950-56 m. laikotarpyje skaitė paskaitas apie lietuvių liaudies meną amerikiečiams įvairiose Indianos, Illinois ir Wisconsin miestuose ir lietuviams Čikagoje; suorganizavo lietuvių liaudies meno parodas International Institute Milwaukee, Wis., ir Museum of Science and Industry, Čikagoje, Ill.; suruošė individualias dekoratyvinių audinių parodas Art Centre, Evanston, Ill., ir 414 Art Workshop, Čikagoje, Ill.; dalyvavo Art Students League parodose Art Institute of Chicago, vitražų parodoje Chess House ir Religinio Meno parodoje, Čikagoje, Ill.; padarė mozaikines grindis šv. Kryžiaus bažnyčioje, Čikagoje; gavo premiją už

vitražą "Trys Karaliai" Religinio Meno parodoje, Čikagoje.

Nuo pat vaikystės priklausė skautų organizacijai ir buvo kandidačių vadė Studenčių Skaučių Draugovėje, Viiniuje; visą tremties metų buvo "Čiurlionio" ansamblio dalyvė ir mokė tautinių šokių įvairias grupes.

LB Čikagos Kultūros Taryboje buvo pakviesta atstovė lietuvių liaudies meno reikalams.

Reiškėsi skautų spaudoje Lietuvoje ir rašo apie lietuvių liaudies meną amerikiečių spaudoje.

Apžvalga

Sudaryta Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos Centro Valdyba Amerikoje

Magdalena Galdikienė — Pirmininkė, Marija Kižytė ir Genovaitė Kaneb —

Vice-pirmininkės,

Dr. M. Braženaitė — Sekretorė,

Aldona Šlepetytė — Išdininkė,

Birutė Venskuvienė — Atstovė prie

Pasaulinės Katalikių Moterų Organizacijų Unijos Paryžiuje,

p. Kulytė — Atstovė mergaičių reikalams.

Oficialus adresas: Dr. N. Braženaitė, 105 West 72nd St. New York 23, N.Y. U.S.A..

Jo Ekselencija vysk. V. Brizgys, Vyriausias Dvasios Vadas, valdybos sąstatą patvirtino ir pristatė Pasaulinei Katalikių Moterų Organizacijų Unijai. Sekančių metų rudenį yra šaukiamas Pasaulinės Katalikių Moterų Organizacijų Unijos kongresas Romoje. P.L.K.O.S. Centro Valdyba į kongresą pasiųsianti savo atstovę.

*

Su dideliu lūkesčiu ir džiaugsmu tenka sutikti naująją P.L.K.O.S. Centro Valdybą. Jos uždaviniai yra dideli. Tiek nepriklausomaj Lietuvoj (K.O.S.), tiek Tremties kelyje Centro Valdyba yra atlikusi didelį vaidmenį. Ji centralizavo visas katalikiškas moterų ir mergaičių organizacijas, informavo rūpimais klausimais. Sprendė religinius ir Katalikų Akcijai priklausančius klausimus. Atstovavo tarptautiniuose katalikių sąjūdžiuose bei jų suvažiavimuose.

Su didele pagarba tenka prisiminti buvusią paskutinę P.L.K.O.S. Centro Valdybos pirmininkę a.a. Dr. V. Karvelienę. Jos mintys dar ir šiandien gyvos, o atlikti darbai lieka pavyzdžiu kitoms.

Dabartinė ir anksčiau buvusi pirmininkė M. Galdikienė yra didelės org. patirties ir visų liet. kat. moterų širdis. Reikia tikėtis, kad moterų reikalai turės užuovėją ir moterų organizacijos prasiskins sau platesnį kelią. Nepaprastai aktualus moterų spaudos klausimas nebus pamirštas.

Ligi šiol daug vilčių buvo dedama į Amerikos katalikes moteris. Ten organizacijos jau veikė nuo seno ir ten emigravo dauguma liet. moterų. Tačiau, kad ir šiandien jų organizacinis veidas galėtų būti ryškesnis, spalvingesnis ir daug rįžtingesnis. Kasmet ne-

"Laurų vainikas"



Tuo laiku ir aš gimiau, kai I Nr. "Moteris" pasirodė.

mažas skaičius jaunesniųjų baigia universitetus. Ar daug sulaukiama talkininkų? Katalikų organizacijos įvairiuose kraštuose dažnai nukrypsta tai į šalpos ar į savišalpos darbą, kitur tampa parapijų tik pagalbiniais būreliais. Tuo tarpu "Mūsų Keliai" pusl. 62 rašoma: Moterų Draugijos objektas yra lietuvė katalikė moteris ir mergaitė visuose jos gyvenimo pasireiškimuose, k.a., religiniam, tautiniam, ir kultūriniam, šeimyniniam, visuomeniniam ir profesiniam gyvenime. — Žinoma, organizacijos veikiamos pašalinių jėgų ir laiko, dažnai nepajėgia išsilaikyti savo aukštumoje. Tačiau esant centralizuotoms ir bendradarbiaujant būna daug lengviau nenuotolti nuo savo nusistatytų uždavinių.

Naujai P.L.K.O.S. Centro Valdybai linkėtina sėkmės. K. J.

ANASTAZIJAI TAMOŠAITIENEI paskirta speciali premija už kilimą "Tulpės", Kanados Rankų Darbų 50-ties metų sukakties parodoje.

Dail. Birutė Vilkutaitytė - Gedvilienė grafikė. Baigusi Kauno Meno Mokyklą, daug dirba komercinio meno srityje. Vienas iš paskutiniųjų jos užsimojimų—piešimas ir išleidimas liet. kaledinių atviručių.

Be to, dailininkė daug gilinasi ir kuria laisvai anglimi, pastele ir akvarele, darydama didelę pažangą. Paskutiniu metu ypatingi, lyg iš plokštaus metalo išpiaustinėti, lakios vaizduotės jos kūrinių. Per didelį darbštumą daug nugalima.

Dail. Aleksandra Vitkauskaitė-Merker, gimusi Lietuvoje, Kaune, žinoma artisto režisieriaus Aleksandro Vitkausko duktė.

1930 m. atvyko į JAV ir įstojo į New York Art Students League mokyklą, kurioj studijavo grafiką, paisybą, tapybą ir t.t.

Plačiai dalyvavusi meno parodose JAV, gavusi Columbia Pictures Inc. prizą ir du kartus pagyrimą už tapybą.

Buvusi New Yorko Lietuvių Dailininkų Sąjungos pirmininkė 1954 m. Šiuo metu ji giliai užsiėmusi tapyba lietuviškais ir religiniais motyvais savo studijoje New Yorke.

Tavo "laurų vainikas" antai ant tavo kelių
Žvaigždynais dangiškais ar nespindi akutės tos?
Kas tau nepavydės šio kieto išgrįsto takelio,
Nedovanojančių minučių nuženklintos raidos?
Tavo kely nėra nenumatytų kryžkelių
Tau nėra kada suabejot kitais ar savimi.
Tu maitini išalkusį, dengi sušalusį, guodi pravirkusį
Ir tavo namų durys atviros plačiai, kaip ir tavo nurimusi širdis.
Ir tavo grožis ant šio aukuro sudėtas
Nesunaikinamas paliks laiko ugnies:
"Čia mano prosenė... šita senelė... čia — motina..."
Meiliai palies blunkantį atvaizdą lengva ranka.
Tavo garbė nesubyrės, kaip krintas meteoras,
Ji spinduliuos sava, negėstančia šviesa.
Po ženklų palaimingos motinystės
Tu, kaip tvirtovė nesugriauinama esi
Jos menėse aidės ateinančių kartų giesmė —
Tavo išganymas, tavo paminklas, tavo jėga, tavo prasmė.

SVEIKINIMAI

Sveikiname pp. Rusinus susilaukusius dukrelės. /K. Rusinas atlieka technišką šio žurnalo spaudai paruošimo darbą "Žiburių" spaustuveje/.

Laiškai iš už Geležinės Uždangos

Vis dažniau ir dažniau aplanko mus laiškai iš brangios tėvynės. Jau, turbūt, mažai yra tokių, kurie negautų laiškų, ar nesiųstų ten siuntinius. Vieni laiškai būna atviresni, kiti net sunkiai išskaitomi. Atsarga gėdos nedaro. Bet visi vienodai liūdni. Štai rašo sesuo savo broliui.

Brangusis Broleli,

Sveikinu Tave iš tolimosios gimtinės ir linkiu daug daug sėkmės Jūsų gyvenime. Ach... kaip greit praslinko gražios jaunystės dienos. Jau palaidojau motinėle... palaidojau savo vyrą... Taip greit viskas nyksta ir sensta, taip greit naujos kartos pakeičia senesnes. Gyvenam neblogai. Dirbu kolchoze. Tik liūdna... gaila savųjų. Tad ir Tu nors iš tolimojo krašto, bent laiškais aplankyk melsvą gimtos tėviškos padangę. Lik sveikas mūsų aplankytas. Sesuo B.

Ir taip beveik kiekviename laiške kas nors miręs, arba kas nors išvykęs į "plačiąją tėvynę" — Sibirą. Iš Kanados laiškai nueina per dvi savaiti oro paštu. Siuntiniai eina 2-3 mėn. Visi nepaprastai džiaugiasi ir dėkoja už siuntinius. Vaistus jau galima siųsti Kanadoje per Raudonąją Kryžį. Jie būna pasiunčiami iš Šveicarijos.

Marilyn Bell š.m. rugp. mėn. pabaigoje perplaukė Juan de Fuca. Plaukimas nebuvo sunkus tolimo atžvilgiu /apie 18 mylių/ bet labai šaltu vandeniu, temperatūra tesiekė 500. Prieš plaukiant, savo viešame laiške tarp kitko rašė — Žinant, kad jūsų mintys ir maldos yra su manim, teiks

man šilumos ir stiprybės kad ir šalčiausiam vandenyje. — Tačiau perplaukti pasisekė tik iš antro karto. Marilyn Bell yra Kanadoje labai mylima jaunutė plaukikė, prieš porą metų su dideliu pasisekimu pirmoji perplaukusi Ontario ežerą /Lake Ontario/ ir prieš metus Anglų kanalą /English Channel/. Ji neseniai priėmė katalikų tikėjimą ir pasižymi dideliu pamaldumu. K.

Moters ne "gaivališkos"

"Mūsų moterų poezijai, su mažomis išimtimis, bet koks gaivališkas ar minimalinė kūrybinė drąsa, atrodo, buvo nepriimtini dalykai", Pelkių Žiburių val.

IN MEMORIAM

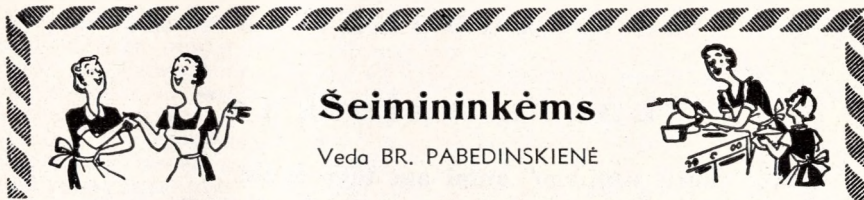
Ona Gečionytė, 1946 m. gruodžio 29 d., Hairmyres Sanatorium, Škotijoje. "Jinai kiekvieną atminimą puoselėjo, Juos vartė, džiaugėsi, kaip deimantais: seniai matytus veidus, išgirstus žodžius, savo mintyse amžiams įsirašius. Tat, skinkime žibuoklei — žibuokles Giedodamos atsiminimo Himną".

"MOTERS" RĖMĖJAI

1. Šv. Jono Kr. parap. Kat. Mot. D-jos skyrius Toronte.. \$27.64
2. A. Dubauskienė, Medellin .. \$5.00
3. E. Masaitienė, Aberdeen \$2.00

PLATINTOJOS

1. O. Jonaitienė, 180 Glenholme Ave., Toronto, Ont., išplatino 30 egzempl.
- Mūsų mielosioms talkininkėms nuo širdus ačiū. Administracija.



Šeimininkėms

Veda BR. PABEDINSKIENĖ

Tomatai su kiaušiniiais

Nuplauti ir išimti vidurius gražių ir didelių tomataų /kiekis pagal norą/. Padruskinti tomatų iš vidaus ir apvertus palaikyti maždaug pusvalandį kad išvarvėtų nereikalingi skysčiai. Į kiekvieną tomatą įkult visą kiaušinių, padruskinti, papipirinti ir uždėti gabaliuką sviesto ant viršaus. Sudėti tomatų į stiklinį ar molinį /kurie nebijo ugnies/ indą, gerai pasviestuotą, ir kepti karštame pečiuje 4-5 minutes gerai prižiūrint.

Kepta bulvių košė

Išvirti 2 sv. bulvių ant garo arba mažame vandenyje /bulvės geriau geltonos/. Sugrūsti bulves pridėjus šaukštą sviesto, įdėti 4 plaktus kiaušinius, druskos sulig skonio ir 4 šaukštus šilto pieno. Gerai išmaišyti, kad gautųsi vienoda masė. Daryti apskritus kukučiai ar kokius norint kita forma ir virti karštuose taukuose ar alyvoje kol bus gražiai geltoni.

Užkepti špinatai

Gerai ištepti sviestu molines ar stiklines /pyrex/ formules. Išvirti bulvių košės su sviestu, pridėti vieną ar du kiaušinių trynius ir tarkuotą morką. Išvirti ir nusunkinti špinatus ir įdėti į juos virto kumpio ar dešrelių, supiaustytų mažais gabaliukais. Į formelių dugną įdėti sluogsnį bulvių košės, o ant viršaus paruoštus špinatus. Viršų papuošti mažais gabaliukais bulvių košės, uždėti po truputį sviesto ir kepti karštame pečiuje apie 15 min.

Žuvis kepta su sūriu

Žuvies filet 1 svaras /geriausia sole/. Nuvalyti ir nuplauti žuvies mėsą, padruskuoti, papipirinti iš abiejų pusių ir paminkyti šildytame svieste. Supiaustyti sūrį /Gruyère/ pailgaus piršto storumo gabaliukais. Dėti sūrį ant žuvies fileto; gerai suspaudžiant, vynioti pradendant nuo plačiojo žuvies galo. Susmeigti su mediniu dantų krapštu. kuri iškenus išimti. Susuktus gabaliukus pamirkyti į kiaušinio baltymą, paskui į sausos bulkos trupinius. Sudėti į gerai sviestu išteptą kepimui indą, ant kiekvieno uždėti gabaliuką sviesto ir kepti vidutiniam pečiuje maždaug 20 min. Laikant kepimo du kartus palaistyti šiltu sviestu. Sūris turi būti visiškai išsileidęs kada baigia kepti. Dėti žuvį į pusblūdį ant gardžiai pagamintos bulvių košės ir aplaistyti sviestu ar kokiu norima sosu.

Užkeptas kumpis

Sumaišyti 1/2 puoduko šviežios grietinės su 2 šaukštais porto /vyno/, padruskuoti ir papipirinti. Iškloti 10 riekučių virto kumpio, kokio norima tvarka, į gerai pasviestuotą užkepimo indą ir užpilti paruoštu sosu. Laikyti pečiuje apie 10 min., kad apkeptų viršus. Valgyti tuojau ištraukus iš pečiaus.

Mėsos vyniotinis

Proporcija faršui: 1/2 svaro mėsos ar virtos vištienos, likučių nuo pietų ar paprastai maltos mėsos; 2 vidutiniai svogūnai, šaukštas sviesto, 1/2 šaukšto miltų ir 1/2 puoduko buljono.

Tešlai: 1 1/4 puoduko miltų, 1/4 svaro sviesto ar kitų riebalų. 1/4 šaukšto druskos ir truputį vandens.

Darbas: Supiaustyti ir paspurginti svogūnus svieste; dėti mėsą kad apkeptų; išimti mėsą; į tą pačią keptuvę įdėti 1/2 šaukšto miltų ir leisti paruduoti; įpilti 1/2 puoduko buljono, kad pasidarytų gana tirštas sosas; įdėti į tą soslį mėsą, kepintą su svogūnais; pridėti druskos ir pipirų. Duoti ataušti. Paruošti trapią tešlą; miltus sumaišyti su druska, pridėti riebalus ir minkyti tešlą pirštais, juos šlapinant šaltame vandenyje. Tešla turi būti gana sausa. Iškočioti tešlą į keturkampį, maždaug 10x8 inč. Šitą keturkampį iškloti pagamintu mėsos kamšalu, paliekant nepadengtus kraštus maždaug 3/4 inčo pločio. Suvynioti tešlą pašlapinus tešlos kraštus. Suvyniotus apkepti plaktu kiaušiniu ar omenu ir kepti karštame pečiuje 35-40 min. Galima paduoti su grybu ar kokiu kitu sosu. Valgoma taip pat ir šalta.

Kepta kalakutė

Kimškite kalakutę iš vakaro, gerai išvėle ir išlovelę.

Faršas: 3/4 svaro virtos veršienos, kanotos ar maltos; 3/4 svaro virtos, maltos kiaulienos; 1 svaras grybų /chamignonų/, keptų svieste ir smulkiai sukapotų; 2 kiaušiniai; 2 rieketės baltos duonos, minkytos karštame niene ir nuspaustos; pipirų ir druskos; 1 stiklas porto vyno ir, jei turima, 1 dežutė tradef žieveliu ir jų sūnka. Iš to viso padaryti bendrą masę ir kietai prikimšti kalakutę. Apdengti kalakutę nesudytais lašiniiais ir surišti. Visą suvynioti į vaškinį popierių ir palikti šaltai per naktį. Kepti skaitant 20 min. svarui mėsos. Į keptuvę įdėti sviesto, bet nelaistyti. Dėka popieriaus mėsa bus geltona, bet nepajuodus. Ketvirtį valandos prieš baigiant kepti, nuimti nonierių ir lašinius. Iki baigs kepti, dar kelis kartus palaistyti, kad gražiai paruduotų. Praskiesti sosą su trupučiu vandens ir mažu stiklu porto.

Monų kruopų pudingas

Užvirti 1/2 kvotos pieno su lazdele vanilės. Įberti pusę puoduko monų kruopų, gerai maišant kad nesukibtų. Virti 5 min. visą laiką maišant. Pridėti 1/2 puoduko cukraus, valgomą šaukštą sviesto ir, nuėmus nuo ugnies, įdėti 3 kietai išplaktus kiaušinių baltymus. Veliau dėti visokių razinkų, kapotų cukatų ir kitokių vaisių. Viską gerai sumaišyti ir supilti į lengvai išteptą formą. Kepti 30 min. karštame pečiuje. Atšaldžius išversti ir paduoti su

plakta ir saldinta grietinėle arba vanilijos sosu. Viršų papuošti kuo patinka.

Gardūs pyragaičiai

Proporcija tešlai: 1 svaras margarino, 5 1/2 puoduko miltų, 5 kiaušiniai, 1 šaukštas vanilės, 1 kubikas mielių, 1/2 puoduko saldžios grietinės, 1 šaukštelis druskos.

Proporcija masei: 1 svaras nulupty riešutų, 2 puodukai cukraus, 2 kiaušinių baltymai.

Darbas: Margariną su miltais ir druska sukapti. Atskirame bliūde išplakti 3 kiaušinius ir 2 trynius. Sudėti grietinėle ir vanilę į išplaktus kiaušinius. Sutrupinti ir su trupučiu cukraus sukildyti mieles. Mieles sudėti į kiaušinių masę. Sudėti visą mišinį į miltus ir tešlą suminkyti rankomis. Tešlą iškočioti, supiaustyti nedideliais keturkampiais ir, pridėjus riešutinės masės, sulenkti iš dviejų pusių.

Masė: Susmulkinti riešutus, sudėti cukrų ir 2 kiaušinių baltymus. Jei per sausa, pridėti truputį pieno. Viską gerai sumaišyti.

Kepti apie 20 min. prie 350 laipsnių karščio.

Mozūras su šokolado mase

Trapios tešlos proporcija: 1/2 svaro miltų, 1/4 svaro sviesto, 1/4 sv. cukraus, 1 trynys. Iš tos proporcijos suminkyti tešlą ir išklajus į formą iškepti.

Šokolado masė: 1/2 sv. cukr., 1/2 sv. šokolado, 1/2 kvort. saldž. griet., 1/2 sv. sviesto. Viską sudėjus į puodą maišyti ir kaitinti ant ugnies kol nuseks iki pusės. Kai viskas susijungs į vieną masę, nuimti nuo ugnies ir vis dar maišyti apie 5 min. Tepti ant iškeptos tešlos, kad sustingtų.

Galima masę virti ir be šokolado. Virti apie 2 valandas.

Troškintos morkos su svogūnais

1/2 puoduko svogūnų supiaustyti ritinėliais, 1 puodukas žalių pipirų supiaustyti smulkiais kvadrateliais, 2-4 valgomi šaukštai alyvos, sviesto ar margarino, 3 puodukai smulkiai supiaustytu morku, 1/2 arbatinio šaukštelio druskos, 1/8 arbatinio šaukštelio maltų juodų pipirų.

Svogūnus, žalius pipirus pakepinti riebaluose 5-7 minutes. Morkas patušinti sūdytame vandenyje 10-12 minučių. Jei vandens pasilieka, morkas perkosti per sietelį. Sumaišyti pakepintus svogūnus su patušintomis morkomis, uždengti puodą ir tušinti kol morkos bus minkštos. Paduodant į stalą parbarstyti pipirais.

Daržovės žalatinėje

1 vokelis beskonės žalatinos, 1 dežutė /20 unc./ pamidorų sunkos, 1 valgomas šaukštas druskos, 1 valgomas šaukštas cukraus, 1 lauro lapelis, 1/2 arbatinio šaukštelio salierų druskos, 1 mažas svogūnas smulkiai supiaustytas, 1 valgomas šaukštas citrinos sunkos.

Sumaišyti žalatiną pusėje puodelio šaltos pamidorų sunkos. Likusių pamidorų sunką sumaišyti su svogūnu, salierų druska, lauro lapeliu, cukrumi ir druska. Užkaitinti iki virimo ir palaikyti 15 min. Įpilti sumaišytą žalatiną, citrinos sunką ir gerai išmaišyti. Atvėsinti ir pilstyti į mažus indelius, perpiltus šaltu vandeniu. Į taip paruoštą

FILMAS

Sharon Acker 21 m. torontietė su dideliu pasisekimu vaidinanti televizijoje yra pareiškusi — Pasisekimas filmuose neateina savaime, bet yra ilgo darbo, studijų ir pastangų vaisius. Gal ir aš kada nors būsiu gera artistė, bet prieš dar laukia ilgas ir sunkus kelias.

Ji veda labai ramų gyvenimą, pasižventusi savo studijoms, o atliekamu laiku užsiima paišymu ir skulptūra. Sharon's artimiausia ir geriausia kritikė bei patarėja yra jos motina.

Monako princese Grace, buvusi kino artistė Grace Kelly, nebegrįžianti prie filmų, nes vasario mėn. laukianti įpėdinio. Artimiausiu laiku išplaukia į New Yorką aplankyti savo tėvų ir artimųjų. Net neplanuoja nuvykti į Hollywoodą ir sutikti buvusius savo bendradarbius.

K.

Dauguma filmų artistų išnaudoja kiekvieną progą, kad patektų į laikraščius išskyrus vieną, kurios motto yra "palikite mane ramybėje". Tačiau žin-geidūs dėl šito darosi dar žingeidesni. tuo labiau, kai kalbamas asmuo yra Greta Garbo.

20th Century ir Fox neseniai dėjo visas pastangas grąžinti Garbo į filmų pasaulį Rusijos grafinės Anastazijos rolėje, tačiau Garbo pasiliko nepajudinama. "Palikit mane ramybėje. Aš noriu būti viena". Garbo rolė teko Ingri-dai Bergman.

SPALVOTAS FILMAS apie gyvūnijos istoriją pasaulyje sukėlė gyvo susidomėjimo. Atgaminti priešistoriniai gyvūnai — centaurai, dinozaurai, "smakai" apie kuriuos girdejome pasakose, kurie tačiau nėra vien vaizduotės padarinys. Gyvūnija nuo primityviausių ligi labiausiai išsivysčiusių. Vulkanų išsiveržimai, potvyniai sunaikinę priešistorinę gyvūniją. Šita yra informacinė filma tarnaujanti žemės ir jos gyventojų istorijos pažinimui.

THE KING AND I. Lengvas muzikalinis filmas suaugusiems. Pagrindinėse rolėse Jul Bryner ir Debora Kerr. Anglės guvernantės nuotyčiai Siamo karaliaus dvare.

skystį galima įberti žaliųjų vortų žirniukų, vortų morkų, salierų arba žalių smulkiai kapotų salotų. Indelius pastatyti į šaldytuvą, kad sustingtų. Paduodant į stalą, formules išversti ant salotos lapo.

PRAKTIŠKI PATARIMAI

● Vekuojami stiklai geriau užsidaro, jei guminiai žiedai prieš uždarymą pamirkinami žalio kiaušinio baltyme.

● Norint atidaryti sunkiai atsidaromą atsukamą kamštį, reikia užsimauti guminę pirštinę.

Kaip valyti sidabrą?

Šveičiant sidabrą dažnai nusibraižo. Geriau sidabrą valyti sekančiais: pa- imti seną alumino indą, kvortai van- dens įdėti po arbatinį šaukštuką drus- kos ir kepimo sodos. Sudėjus sidabrą šildyti ant lengvos ugnies ligi sidabrus pasidarys švarus. Tuomet nuplauti kaštame muiluotame vandenyje.



Tautų karnavalo Edmontono lietuvių skyrius. Nuotraukoje p. A. Šiugždienė.

Iš "Can. Home Journal"

Apie testamentą sudarymo reikalingumą

Rašo Anne Ruth Dubin

Kiekvienam asmeniui, turin- čiam bet kokią turtą, patartina laiku sutvarkyti turto paveldėjimo klausimą. Šito nepada- rius, po jo mirties turtas gali pagal įstatymus atitekti jo ma- žiausiai pageidaujamam asme- niui.

Paveldėjimo nuostatai yra skirtingi atskirose provincijose, tačiau vienu atžvilgiu jie yra visur bendri: jie yra nepa- keičiami. Specialios aplinkybės nepakeičia taisyklių, net jeigu jos mums kartais atrodytų per- griežtos individualiniuose atsi- tikimuose.

Ontario provincijoje, jeigu

vyras miršta nepalikęs testa- mento, jo žmonai yra paskiria- ma pirmieji \$5.000 jo turto, po to, kai visos skolos yra apmo- kėtos. Jeigu šeimoj yra tik vie- nas vaikas, žmona gauna dar pusę likusios sumos, kurios ki- tą pusę gauna vaikas. Jeigu šeimoj yra 2 ar daugiau vaikų, žmona gauna $\frac{1}{3}$ likusios su- mos, o $\frac{2}{3}$ yra išskirstomi po lygiai kiekvienam vaikui. Ne- esant šeimoj vaikų, žmonai pa- skiriama $\frac{2}{3}$ likučio, o vyro ar- timiausiems giminėms išskirs- tomas likęs vienas trečdalis turto.

Legaliai įsūnyti vaikai turi

tas pačias paveldėjimo teises, kaip ir tikrieji vaikai, bet tik kraujo giminės turi teisę į paveldėjimą; posūniai bei podukros negauna nieko.

Nevedusio asmens turtas pagal įstatymus atitenka jo artimiausiems giminėms: tėvams, broliams, seserims; nesant šitų, dėdėms ir tetoms, po kurių seka brolvaikiai ir paskutinieji yra pusbroliai ir pusseserės.

Ypatingą problemą sudaro tėvo ar motinos mirtis, paliekant mažamečius vaikus. Piniigus, kurie vaikui pagal įstatymus priklauso, jis gauna tik-tai sulaukęs 21 metus. Iki to laiko jis negali jų naudoti net savo išsimokslinimo reikalam, be specialaus teismo sutikimo.

Bendras vyro ir žmonos turtas automatiškai pereina likusiai pusei. Dėl tos priežasties vedusiųjų poroms patariama turėti turtą abiejų vardu.

Apsisprendus sutvarkyti turtą klausimą, labai svarbu prisiminti, kad testamentas yra svarbus dokumentas, užtat jis turi būti tinkamai parašytas.

Kai kuriose Kanados provincijose paprastas laiškas (su data ir parašu), kuriame išdėstoma, kaip ir kam turtas privalo būti išskirstytas, yra skaitomas galiojančiu dokumentu. Tačiau daugumoje provincijų šitoks testamentas yra bereikšmis ir negaliojantis.

Didesnė dalis provincijų reikalauja dviejų liudininkų dalyvavimo testamento rašymo metu, kuriems pareiškama: "Aš kviečiu jus būti liudininkais mano parašo šitame mano testamente." Neužtenka pasakyti "Čia liūdinkite mano parašą ant šito popieriaus".

Kadangi testamento sudaryme yra daug taisyklių ir legalių reikalavimų, pačiam jį rašyti yra gana rizikinga ir nepartartina. Testamentas, sudarytas advokato įstaigoj, bus tikras dokumentas, kurio sudarymas, gal būt, kainuos ne daugiau \$10.

Ar gali vyras išskirti žmoną iš savo testamento arba palikti jai tik \$1? Atsakymas neigiamas; dauguma provincijų turi įstatymus, pagal kuriuos padaromi pakeitimai, jeigu vyras savo artimiesiems nepakankamai paskiria.

Sulietuvino J. Ambraziejienė



Pašto dėžutė

Apie "Moterį" pirmą sužinojau iš spaudos ir tik paskui ji pateko į mano rankas. Jau pati mintis, kad išleistas moterų žurnalas, puoselėjant Lietuvoje turėtas tradicijas, buvo be galo džiuginanti. Vėliau, kai pamačiau patį žurnalą, dar labiau apsidžiaugiau, nes jis skoningai išleistas ir gražus — prašoko visos viltis. Gausu įdomios originalios medžiagos, gražios iliustracijos, su skoniu parinkti ir meniškai vertingi vertimai ir citatos. Džiugu, kad jau turite didelį ir įvairų bendradarbių būrį. Esu tikra, kad "Moteris" užkariaus sau prideramą vietą visų lietuvių moterų, išblaškytų po platųjį pasaulį, širdyse, nes ji visoms tarnauja, visas džiugina.

Viso gražiausio ir geriausios sėkmės!

Jūsų Elena Tumienė.

"Moters" žurnalą skaitome ir džiaugiamės. Gaila tik, kad jis retokai išeina, o mes jo taip laukiame... Reikia tikėtis, kad ateity jį dažniau mus lankys.

Juzė Orantienė.

"Naujienos" apie "Moterį":

Kanadoje išeina vienintelis laisvame pasaulyje moterų žurnalas — "Moteris". Jau išėjo 3 "Moters" numeriai; visi labai turiningi ir įdomūs. Žurnalas vis patraukia didesnę moterų skaitytojų skaičių.

Vytas Dunda.

Kaip atrodo gyvenimas Australijoje.

Man jis labai nuobodus čia, nepatinka man nei šio krašto gamta, nei žmonės, nei jų papročiai. Viskas čia man svetima ir nemėli, nuobodu ir pilka. Jau greit 7 metai, kaip šiame kontinente gyvenu, bet diena iš dienos laukiu, kad galėsiu dingti iš čia. Retėja mūsų gretos, daug jau išvyko, daug išvyksta ir daug dar laukia eilės /kurių tarpe ir mes/ išvykti į JAV. Nė vienas nesigaili išvažiuavęs, kiti parašo atsiliepdami apie šį kraštą kaip apie "pasiturintį ubagyną".

Žmonės — o jų daugiausia angliškų kilmės — labai nesimpatiški ir nedraugiški; tikrieji australai malonesni, bet ir jie nemėgsta, tą vad. "British subjects". Mes, t.y. "new australians", esam lyg krislas akyje jiems, ir to vardo nenusikratysime, tur būt, nė mirdami, kol pavarde nepasikeis į kokį Smith ar Johnson... Jie pataria mums kaip galima greičiau asimiliuotis, o mes savo ruožtu stengiamės kuo ilgiau atsilaikyti prieš juos.

Gamta neįdomi; vasaros metu visur ruda, išdegę; žiemą žalia, bet dažnai lyja, taip kad amžini potvyniai kaskuriose vietose. Vasarą "bush fire",

žiemą "flood" — australiški malonumai. Tiesa, labai gražūs pajūriai, bet maudytis reikia labai atsargiai, nes begalės būna nelaimių — pilna ryklių "sharks". Vasarą ant žolytės irgi labai atsargiai — įvairių vorų, gyvačių bei kitokių gyvių, būna net mirtinų įkandimų, ypač vaikams.

Jei kur ir gražu, gražus parkas, puiki žolytė, slėniai ar vadinamas "bushes", tai tik iš tolo gali pasigrožėti, ten įvairiausių gyvių, kurių reikia saugotis.

Miestai: bene didžiausias yra Sydney ir seniausias, apie 1,5 mil. gyv. Labai puikus gamtinis uostas; turi gražias apylinkes, ypač gražios įlankos, kurios fiordais įsiraizę į miestą. Pats City nedidelis, keliolika pagrindinių gatvių, bet labai didelį plotą užima priemiesčiai. Kaikurie priemiesčių kvartalai labai gražūs ir tvarkingi, o kiti šiukšlini ir apgriuvę. Bendrai — Sydney labai nešvarus miestas, gatvėse visokių popierių ir šiukšlių pilna. Švaresni yra Perth, Adelaide, Canbera. Sostinė yra Canbera /kur ir aš gyvenau/. Čia tai daugiau panašu į kokią Kulautuvą ar Augšt. Panemunę, negu į sostinės miestą. Visos gatvės apsodintos medžiais, labai puikiai parinkti medžiai, tarp jų kur nekur matosi nemiškingi, o namų — pastatų yra vos keliolika. Žodžiu, už 30-ties metų žada būti sostinė kaip reikiant, o dabar tik tvarkingas kaimas, vietomis pliki laukai ir bušas. Čia yra šalta žiemą, turbūt šalčiausia negu kitose šio krašto vietose. Aplink kalnuose sniegą matome beveik ištisą žiemą, ne kalnuose sniegas, jei ir iškrenta — bet nesilaiko.

Tropinė Australija — tai Queensland su sostine Brisbane. Ten, sako, būna gerokai karšta ir tvanku, pilna moskitų. Antras didumu miestas — Melbourne /kur įvyks šiais metais pasaulinė olimpiada/. Jis gražesnis ir švaresnis už Sydney, daro didmiesčio vaizdą.

Lietuvių daugiausia, turbūt, susipietę Sydney, Melbourne, Adelaidėje; pas mus, Canberroje, apie 200 lietuviškų dūšių priskaitoma. Palyginti neblogai gyvena, daugiausiai turi valdiškus namukus /nuomojasi ar už mažą depozitą perka/, mašinas, daugumas dirba įstaigose. Tokių ubagų, kaip mano familijėlė, čia beveik daugiau nėra. Mat, mes dar neturim nė namo /nei valdiško, nei nuosavo/, nei automobilio. Vyras dirba geležinkelėje, "parcels office", atlyginimas tik "basic wage", viskas nežmoniškai brangu, ypač maistas /bulvių svaras kainuoja 1 šil. 9 penai, už bulves sumokame 3 šil. 6 penus ir mums 4-iems vos užtenka pietums/. Auginu du sūnelius abu kaip vieną /mat dvynukai — Algirdą ir Vytautą/. Pereitą mėn. suėję 4 metai amžiaus. Nors jie yra natūralūs Australijos piliečiai, bet paklausus kas jie tokie — atsako "lietuviai", pyksta ir nesileidžia, kai kas australais pavadina.

Baisiai nuobodu čia Canberroje; ne daug žmonių /t.y. mūsiškių, nedaug ir kokių subuvimų bei pramogų/. Tiesa, rugsėjo 8 d. turime tradicinį lietuvių balių, paskui po to ar prieš, kaip išpuola, minėjimą. Šiemet ta proga atvyksta iš Sydney scenos mėgėjų grupė "Atžala" su "Mokyklos Draugais", re-

žisavo K. Dauguvietytė. Sydnejuje jų spektaklis su pasisekimu praėjo. Rugpjūčio 18 d. buvau Sydney Spaudos balijuje, pilnas skirtas "Mūsų Pastogės", vietos liet. "oficioziui". Yra dar "Tėviškės Žiburiai", Melbourne, katalikų dr. laikraštis. Balijuje dalyvavo apie 450 žmonių, gana jaukiai praėjo. Kur daugiau žmonių — idomiau.

Žodžiu, gyvenau Sydnejuje, Perth ir vėl Sydnejuje, o dabar antri metai sostinėje, bet noriu iš viso greičiausiu laiku pranykti iš čia. Nežinau, kaip čia pasiseks, kaip dar ilgai teks laukti. Ne materialiais sumetimais norim išvažiuoti, o tik dėl to, kad čia nepatinka, nemėgstame to krašto, man tiesiog liguistai įkyrėjo jau jis, neapkenčiu ir nebepernešu jo ilgiau.

Tiesa, "Moteris" labai puiki ir gana turtinga savo įvairiais straipsniais. Dieve duok, kad ji vis gražėtų ir tobulėtų. Bravo kanadietės už šį žygį! Linkiu Jums sėkmės ir ištvermės, o "Moteriai" ilgiausių ir vaisingų metų!

Jūsų Elzė Rataiskienė.

Tarp mūsų kalbant...

PLETKŲ PSICHOLOGIJA

Analizuodamas pletkavojimo priežastis F. Cronin sumini dvi pagrindines, kurios abi esą susiję su iškėlimu savęs pažeminant kitą asmenį. Žinojimas ko nors, ko kitas nežino — pasakotojas dominuoja klausantį. Savęs patatymas — sugriauant kitą.

Dažniausiai esą pletkavojama apie žmones, kuriems ko nors pavydima arba, kurie, būdami skirtingi nuo mūsų, sukelia žingeidumą.

Pletkavojimą jis vadina nusikaltimu, kuris gali padaryti daug žalos. Apkalbos paprastai yra neteisingos, nes apkalbantis paprastai iškraipo girdėtą istoriją, dėl žmogaus atminties netobulumo.

Harvardo psichologai G. W. Allport ir L. Postman, trejetą metų studijavę pletkų psichologiją, nustatė dvi pletkavojimo sąlygas. Pirmą, vieno ar kito pletko svarba klausytojui. Pvz., jei ponias O. tau nepažįstama, jos istorija tavęs neinteresuos. Antra sąlyga esanti — faktai turi būti apsupti dviprasmybės skraiste. Žinant faktus apie kurią nors situaciją, paprastai nėra apie ką pletkavoti. Pvz., vyras nuperka žmonai suknelę, kaip staigmeną jos gimtadieniui ir duoda kaimynei, kad ją supukuotų ir palaikytų ligi tos dienos. Tą pastebi jos draugė, kuri gauna idėją, kad suknelė skirta ne žmonai, bet kaimynei. Visa kita galima palikti vaizduotei.

Ar galima tikėtis, kad apkalbos išnyks laiko bėgyje? Psichologai Allport ir Postman mano, kad ji tai nepanašus, nebent susidarytų sekančios sąlygos: žinių atranka turėtų būti daug tikslesnė; žmonės, kurie žingeidaujami savo aplinka turėtų rasti labiau patenkinančių aiškinimų, negu turi; turėtų būti mažiau neapykantos ir baimes, ieškančių palengvėjimo fantazijoje ir galiausiai turėtų būti išrastas būdas patikslinti mūsų atminčiai ir tuo sumažinti perdėjimus, kuriuos pereina kartojamos istorijos.

Esą reikėtų atsiminti dar vienas dalykas: joks pletkininkas negali išvengti to, kad kiti nepletkavotų apie jį. Tai esą aštriausias abipusiai pagalastas kardas.

"Moters" 1-4 nr. turinys

- P. Abromaitienė, "Motina ir vaikas priešmokykliniame amžiuje";
 A. Aistienė, "Pastabos apie vaikų lektūrą";
 J. Ambraziejėnė, Vertimai: "Iš Indėnų legendų";
 Dr. M. Arštikaitytė, "Vaikų akys";
 D. Augienė, "Tėvo dienos praga";
 O. Bačkienė, "Pasaulinis motinų sąjūdis";
 Vysk. V. Brizgys, "Moteriai";
 A. Dubauskienė, "Lietuvės Kolumbijoje";
 M. Galdikienė, "Žvilgsnis į save ir savo siekimus";
 L. M. Gailiūšienė, "Moderni motina ir jos santykiai su vaikais";
 J. Gailiūytė, "Likametė Amerikos Lietuvaite";
 Dr. E. Jasevičiūtė, "Žmogaus kūno svoris medicinos požiūriu";
 V. Jauniškienė, "Tu ir tavo vaikas";
 D. Keblinskaitė, "Našlaitė";
 O. Labanauskaitė, "Tremties motinos garbingoji našta";
 S. Liulevičiūtė, "Maria High School RŪTA";
 J. Matulionis, "Motinos diena";
 gyd. A. Kšivickienė, "Šeimų irimo priežastys";
 N. Mazalaitė, "Giminytė";
 L. Miežinienė, "Kaip sudominti vaikus";
 K. Našlaitė, "Lietuvės Venecueloj";
 S. Narkeliūnaitė, "Moterys Jungtinėse Tautose";
 P. Orintaitė, "Sesuo Aurelija";
 K. P., "Keletas susitikimų su Marija Pečkauskaite";
 J. Paukštienė, "Lietuvės dailininkės";
 G. Pauliukonytė, "Paskutinis pasivaikščiojimas";
 J. P., "Šventoji Ona";
 S. Prapuolenytė, "Fragmentai šeimos temomis", "Aitvarų kaimo šikcai". Vertimai: "Piršliai Belmonte" iš W. Šekspyro "Venecijos Pirklys".
 S. P., "Lietuvaitės savo lietuviškoj aplinkoj";
 Dr. A. Prunskienė, "Tėvai ir vaikai";
 E. Rataiskienė, "Trobelė prie upės";
 V. Ramunė, "Kainas ir Abelis";
 P. Rudinskas, "Moteris amžių bėgyje";
 A. Sirmutytė, "Gėstanti žvakė";
 S. Stasienė, "Apie miegą";
 S. Semenienė, "Pradedančiai žurnalistei";
 A. Tamošaitienė, "Tautinės lėlės", "Lietuvių moterų tautiniai drabužiai visuomet gražūs", "Lietuviško stiliaus butas", "Raštuoti meziniai dėvėjimui ir parodoms";
 Dr. A. Šidlauskaitė, "Psichologinės konsultacijos biurui";
 Dr. M. Žilinskienė, "Vaizdas skaitymas namie";
 Dr. med. Klovaitė-Žymantienė, "Tavo kūdikis";
 M. F. Yokubynienė, "Pirmoji lietuvių mokykla Toronte";
 P. Totoraitienė, "Lietuvės Katalikės Moterys Medelline Kolumbijoje";

POEZIJA

- Aguona, "Motinai", "Tėviškė";
 J. Bernotaitė, "Palauk jaunyste!", "Dainelė tau vienai", "Metai po metų";
 A. Dubauskienė (Karevlytė), "Meldimas", "Nevėži, mano upe";
 K. Grigaitytė, "Žvilgsnis atgal", "Lotoso žiedelis";
 D. G., "Pavasari";
 U. Gudienė, "Dvejopa malda";
 D. Lipčiūtė, "Kaip gera, Viešpatie", "Tėvui";
 S. Lukoševičiūtė, "Senatvei";
 B. Pukelevičiūtė, Iš "Karo pasakos";
 B. Švedaitė, "Dar pasimatysim";
 G. Tulauskaitė, "Svajonė", "Melas", "Vakaras svetimam pajūry";
 J. Žilionis, "Jauski į juostą".

ILIUSTRACIJOS

- H. J. Žmuidzinienė, A. Tamošaitienė — Tautodailė;
 E. Marčiulionienė, "Motinos Diena", "Partizanas";
 M. Laurinavičienė, "Miestelio projektas", "Lėkštė";
 B. Jameikienė, "Gėlės" /viršelis/, "Šv. Pranciškaus Pamokslas paukščiams";
 E. Radzevičiūtė, Taut. raštų pavyzdžiai;
 P. Rimša, "Vargo mokykla";
 J. Dobkevičiūtė-Paukštienė, Šv. Kryžiaus bažnyčia, "Čikagos kiemai".

Žurnalas gaunamas :

Kanadoje:

Hamilton, Ont.:

J. Ambraziejienė — 15 Elm St.,
K. Meškauskienė — 492 Wilson St.,
Z. Orvydas — 24 Queensdale E.,
J. Pleinys — 87 Sanford Ave. S.,
L. Skripkutė — 133 Bold St.

Montreal, Que.:

O. Stankūnaitė — 207 4th Ave., Ville
Lasalle,
S. Petrauskienė — 6546 30th Ave.,
Rosemount,
P. Rudinskas — 1465 De Seve,
Montreal 20, Que.

Sudbury, Ont.:

Kun. A. Sabas — 68 Joseph St.

Toronto, Ont.:

O. Jonaitienė — 180 Glenholme Ave.,
A. Kuolas — 49 Oakmount Rd.,
J. Smolskis — Prisikėlimo par. knyg.,
V. Abromaitis — "T. Žiburių" knyg.,
B. Pabedinskienė — 287 Indian Rd.,

Jungtinėse Amerikos Valstybėse:

Baltimore, Md.:

K. Bradūnas — 1127 Bayard St.,
Baltimore 23, Md.

Brooklyn, N.Y.:

p. Sandanavičienė — 242 Metropoli-
tain Ave., Brooklyn, N.Y.,
"Laima" — 335 Union Ave., Brook-
lyn 11, N.Y.

Boston, Mass.:

S. Minkus — 502 E. Broadway,
So. Boston 27, Mass.

Chicago, Ill.:

A. Prunskyte — 3038 So. Emerald
Ave., Chicago 16, Ill.,
J. Karvelis — 3322 So. Halsted St.,
Chicago 8, Ill.,
"Marginiai" — 2511 W. 69 St.,
Chicago 29, Ill.,
"Terra" — 3333 So. Halsted St.,
Chicago 8, Ill.,
A. Rugytė — 5725 So. Artesian Ave.,
Chicago 29, Ill.,
S. Penčyla — 4501 So. Talman Ave.,
Chicago 32, Ill.

Cicero, Ill.:

G. Babrauskienė — 1436 So. 50th
Ave., Cicero 50, Ill.

Cleveland, Ohio:

L. Gailiūšienė — 1249 E. 82 St.,
Cleveland 3, Ohio,
V. Rocevičius — 1892 Lampson Rd.,
Cleveland 3, Ohio.

Detroit, Mich.:

A. Barakauskas — 3906 Risdon,
Detroit 16, Mich.,
VI. Pauža - "Neringa" — 1906 25th
St., Detroit 16, Mich.,
M. Rabašauskienė — 2135 Campbell,
Detroit, Mich.,
V. Kundrotienė — 3768 Kendall Ave.,
Detroit 38, Mich.

Los Angeles, Calif.:

V. Prišgintas — 1418 Coronado Terr.,
Los Angeles 26, Calif.

Paterson, N.J.:

M. Šaulienė — 61 Lafayette St.

Putnam Conn.:

Immaculate Conception Convent.

Philadelphia, Pa.:

K. Cikota — 3480 W. School House
La., Philadelphia 44, Pa.,
M. Žukauskienė — 4843 B St.,

Worcester, Mass.:

E. Pauliukonis — 9 Aetna St.

Waterbury, Conn.:

V. Vaitkus — 85 Arnold St.

Anglijoje:

London: D. Daunoraitė, 49 Thornton
Ave., London W. 4.

Argentinoje:

Buenos Aires: U. Šilaikienė, Mendoza,
2280 Avellaneda.

Brazilijoje:

Sao Paulo: Kun. P. Ragažinskas, C.P.
4118.

Australijoje:

Essendon, Vic.: V. Vaitiekūnienė,
2 Schofield St.
Semasphore, S.A.: G. Vasiliauskienė,
23 Copin St.
Lewisham, N.S.W.: Kun. P. Butkus,
Christian Brothers College.

Kolumbijoje:

Bogota: K. Tylienė, Calle 44 No. 7-32.
Medellin: p. Totoraitienė, Carrera 52
No. 62-63.

Venecueloje:

Caracas: Kun. A. Perkumas, Colegio
Salesiano, apart. 369.

Taip pat žurnalas gaunamas Amerikoje
ir Kanadoje didesniųjų vietovių liet. kny-
gynų kioskuose bei knygynuose.

ATEITIS

Lietuvių Katalikiškojo Jaunimo žurnalas

eina nuo 1911 metų.

Išsina dešimt numerių per metus.
Redaguoja redakcinis kolektyvas,
vyr. redaktorius kun. J. Petrėnas.

Adresas:

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N.Y.

Tel.: GLenmore 5-7281

Prenumeratos kaina \$5 metams.

Dr. K. ŽYMANTIENĖ

GYDYTOJA ir CHIRURGĖ

1393 Dundas St. W.

(tarp Gladstone ir Rusholme)

Telefonas OL. 6851

Toronto, Ont.

Priima ligonius, gimdyves ir moterų
ligomis sergančias kasdien nuo 1-3
ir nuo 6-8 val. p.p., šeštadieniais nuo
11-2 val. p.p., kitu laiku pagal susi-
tarimą.

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

"Tėvynės Prisiminimai"

Kiekvieną šeštadienį
nuo 12 val. iki 1 val. vidudienį
iš Toronto stoties CKFH
banga 1400.

Programos vedėjas

J. R. SIMANAVIČIUS

77 Salem Ave., Toronto, tel. OL. 1274

“Moters” žurnalo anketa skaitytojoms

“Moters” žurnalo leidėjos ir redakcija, norėdamos geriau patarnauti visų kraštų lietuvių moterims, skelbia šią anketa. Todėl prašome Mieląsias Skaitytojas kruopščiai atsakyti į duodamus klausimus. Jūsų nuomonės ateityje bus svarbios, tobulinant žurnalo turinį ir išvaizdą.

1. Kas patinka “Moters” žurnale?

a) turinys

b) išvaizda

2. Kokių straipsnių pageidautumėte?

a) ideologinių

b) psichologinių

c) pedagoginių

d) literatūrinių

e) istorinių

3. Kokie skyriai “Moteryje” yra naudingiausi ir įdomiausi?

.....
.....

4. Kokių naujų skyrių dar reiktų?

.....
.....

5. Ar žurnalas turėtų eiti dažniau ir kiek galima būtų pakelti jo prenumeratą?

.....
.....

Anketą atsakyti prašome iki š. m. gegužės mėn. 1 d.

Redakcijos adresas:

Toronto 4, Ont., Canada.
“Moteris”, 57 Sylvan Ave.,